

Toeristisch Ontwikkelplan Hulst 2022 – 2026

Samenvatting



Inleiding

Hulst, de oude vestingstad waarvan de eerst stadswallen en poorten in de 15e eeuw werden opgeworpen en waar men vlak aan de grens tussen Zeeland en Vlaanderen het bourgondische leven viert is al sinds vele jaren een geliefde dagbestemming voor bezoekers van over de grens. Om er te winkelen, te genieten van een glas bier en een goede maaltijd of om een evenement te bezoeken. De stad leeft, maar niet alleen de oude vestingstad ook het gebied eromheen is het bezoeken meer dan waard. Het oude polderlandschap vormt een aantrekkelijk decor om in te recreëren. Hierin zijn de sporen uit het verleden nog goed zichtbaar. Sporen van de strijd tegen indringers van buitenaf en de strijd tegen het water. Het Hulster landschap strekt zich uit tot aan de oevers van de Westerschelde waar de grootste containerreuzen ter wereld aan je voorbijtrekken op weg naar Antwerpen en waar de zilte natuur met haar schorren en slikken volop ruimte biedt aan talloze vogels.

De vesting en het landschap verdient het om ontdekt en beleefd te worden door nieuwe bezoekers uit binnen- en buitenland.

De afgelopen jaren heeft de gemeente Hulst het toeristisch ontwikkelingsplan 2016-2020 uitgevoerd. Hierbij is ingestoken op een drietal thema's, namelijk: Versterk de vesting, Versterk de Scheldekust en Verbinding tussen Vesting en Schelde.

De afgelopen jaren zijn de acties grotendeels uitgevoerd of ontwikkelingen zijn in gang gezet. We kijken met trots terug op wat we de afgelopen jaren hebben gerealiseerd. Overal in de gemeente zien we hiervan de resultaten. Zo zijn in de vesting de Pagadders opgedoken die het verhaal van de stad vertellen. Denk ook aan de radartoren in Kreverhille welke tot uitkijkpunt is getransformeerd of aan de Inulst-campagne. We zien een energie ontstaan waarin ondernemers zich ontwikkelen. En we zien mooie samenwerking ontstaan tussen overheden, gebiedspartners en ondernemers. De ontwikkeling van Grenspark Groot Saeftinghe, waaronder een groot aantal streekhouders de schouders hebben gezet, is hiervan een treffend voorbeeld.

We willen niet alleen maar trots terugkijken maar vooral ook samen de schouders zetten onder de verdere ontwikkeling van Hulst als toeristisch recreatieve bestemming. Niet alleen voor bezoekers maar zeker ook voor onze inwoners. Ons landschap, de natuur, de smakvolle producten uit de regio en de mogelijkheden om erin te recreëren maken Hulst niet alleen tot een fijne plek die een bezoek waard is maar bovenal tot een fijne plek om er te wonen. En dit willen we delen.

De wereld om ons heen is de afgelopen jaren sterk veranderd. De coronacrisis, klimaatverandering en het huidige economische tijden maken meer dan ooit duidelijk dat ontwikkeling niet vanzelfsprekend is. Met dit toeristisch ontwikkelplan willen we invulling geven aan de opgaven die voor ons liggen in de komende jaren. Dat doen we niet alleen, maar samen. Met medeoverheden, met gebiedspartners, met ondernemers en met onze inwoners. Onze inzet is dat Hulst zo een steeds fijnere plek is om er te wonen, te werken, te recreëren en te bezoeken.

Aanpak

Dit toeristisch ontwikkelplan is het resultaat van een proces waarin we zijn gestart met de evaluatie van het toeristisch ontwikkelplan gemeente Hulst 2016-2020. Hierin is een terugblik gegeven van alle projecten welke aan de hand van het ontwikkelplan zijn uitgevoerd. De bestuurlijke opdracht was om het lopende toeristisch ontwikkelplan als vertrekpunt te nemen en deze te actualiseren.

Daartoe hebben we vijf thematische rondetafelgesprekken met ondernemers en organisaties gevoerd over de ontwikkelrichtingen. Dit hebben we gedaan op de thema's:

- Natuur en landschap;
- Verblijven;
- Beleven;
- Culinair;
- Promotie en evenementen.

De prioriteiten en ontwikkelrichtingen welke hierbij zijn benoemd hebben we vervolgens tijdens een interactieve bijeenkomst voorgelegd aan de leden van de gemeenteraad. De voorkeuren en prioriteiten welke in deze opiniërende bijeenkomst zijn meegegeven zijn verwerkt in het toeristisch ontwikkelplan zoals dit nu voorligt.

Gedurende het proces hebben we ook meermaals gesproken met de organisatie van Grenspark Groot Saeftinghe met oog op de vervlechting van dit toeristisch ontwikkelplan 2022-2026 en de ontwikkelagenda van het grenspark.

Toeristisch profiel Hulst

Hulst wordt aan de noordzijde begrensd door de hoge dijken van de Westerschelde en aan de zuidzijde door de onzichtbare maar onvermijdelijke landsgrens tussen Nederland en België. Het gebied laat zich kenmerken door uitgestrekte vergezichten, groene polders en landerijen met verspreid over het landschap 14 dorpen en woonkernen. Het landschap en de Hulstenaren zijn gevormd door de eeuwenlange strijd met het water en de strijd met indringers van buitenaf. Kreeken en linies zijn dan ook beeldbepalende elementen in het landschap welke zich lenen voor spannende verhalen over dappere strijders en roerige tijden. De bourgondische sfeer en gastvrijheid doen Vlaams aan: de invloed van buitenaf is duidelijk.

Te midden van het landschap doemt al vanuit de weide omtrek de vestingstad Hulst op. Wie de stad van bovenaf bekijkt en in staat is om de nieuwbouw rondom de stad weg te denken ziet een van de best bewaarde vestingen die ons land nog kent. Maar de tijd heeft ook hier niet stil gestaan: met haar monumenten, winkelaanbod, grote diversiteit aan restaurantjes, cafés en terrassen vormt de vestingstad een plek waar menig toerist een aantal uren vertoeft.

Onderscheiden entiteiten

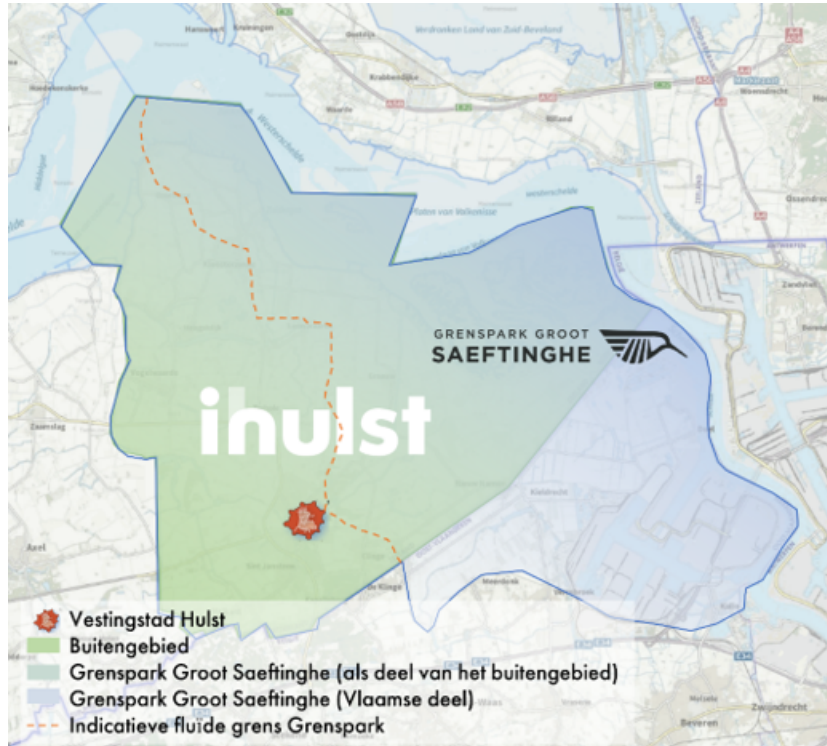
De afgelopen jaren heeft de gemeente Hulst aan de hand van het Toeristisch Ontwikkelplan sterk ingezet op de versterking van de Vesting Hulst en op het versterken van de Scheldekust. Dit laatste speerpunt is onderdeel gemaakt van de gebiedsaanpak onder de vlag van Grenspark Groot Saeftinghe.

In het gebied onderscheiden we in feite drie deelgebieden of entiteiten, welke op de kaart hiernaast zijn verbeeld:

- De vesting Hulst (rood)
- Het buitengebied (groen)
- Grenspark Groot Saeftinghe (blauw)

Grenspark Groot Saeftinghe kent geen formele begrenzing en is bovendien grensoverschrijdend.. Het gehele buitengebied onder de vlag van het grenspark brengen doet geen recht aan de historische

context en aan de beleving van het gebied. Immers het grenspark draait om de drie-eenheid welke havens, landbouw en natuur vormen. Ofwel, Je bent in het grenspark daar waar je deze drie elementen tezamen beleefd. Ten oosten van de vestingstad Hulst en in noordelijke richting van de Westerschelde is er sprake van deze samenhangende beleving. Daar kleuren de kranen van de containerhavens en de koeltorens van de kerncentrale de horizon en kom je terecht in een gebied met grote landbouwpolders met verder richting de Schelde de natuurkern. De begrenzing van het grenspark is dan ook fluïde, gebaseerd op de polderopbouw. Westelijk, zuidelijk en direct noordelijk van Hulst is deze beleving anders, hier verschilt de landschapsopbouw wezenlijk van het Grenspark. Ook dit gebied biedt echter een decor waarbinnen uitstekend gerecreëerd worden.



Toeristisch aanbod

De verblijfsmogelijkheden in de gemeente Hulst zijn veelal kleinschalig van aard. Verspreid over het landschap zijn een aantal B&B's gevestigd. De afgelopen jaren is het aanbod op dit vlak in beperkte mate uitgebreid, de nieuwe overnachtingslocaties laten zich kenmerken door een hoge kwaliteitsstandaard. Hotel Hulst vormt het grootste hotel in de gemeente met 42 kamers, uitbreidingsplannen naar in totaal 107 kamers zijn goedgekeurd door de gemeente maar er is nog geen zicht op de daadwerkelijke realisatie. Naast Hotel Hulst is in de afgelopen jaren Hotel Reynaert in Kapellebrug gerealiseerd. Ook nieuw is groepsaccommodatie Hof van Kessel in Kloosterzande. Kamperen is mogelijk op één van de vijf minicampings, op Camping De Zeemeeuw (ca. 140 eenheden, alleen jaar- en vaste plaatsen), of op Recreatiecentrum De Vogel (ruim 900 verblijfseenheden). Hier worden ook chalets, bungalows en groepshuizen aangeboden.

In de gemeente zijn ongeveer 100 horecaondernemers actief. Ongeveer 40% van het horeca-aanbod concentreert zich binnen de muren van de vesting.

De gemeente kent geen in het oog springende dagattracties maar verspreid over het gebied bieden verschillende ondernemers kleinschalige activiteiten aan. Dit varieert van bowling in combinatie met horeca tot verhuur van vervoermiddelen. De meubelboulevard Morres aan de rand van Hulst heeft van oudsher een grote aantrekkingskracht op dagbezoekers, met name vanuit Vlaanderen. Het procentuele aantal bezoekers dat een bezoek aan de meubelboulevard combineren met een bezoek aan de binnenstad is beperkt.

Het cultureel erfgoed in de gemeente Hulst vormt een belangrijke drager onder het toeristisch recreatief profiel van de gemeente Hulst. Sporen uit het verleden zijn zichtbaar in het landschap en vertellen gezamenlijk het verhaal van de geschiedenis van Hulst. Zowel binnen de vestingstad als daarbuiten. Het cultureel erfgoed en de mogelijkheid om hierlangs, doorheen of overheen te fietsen of te lopen is de

onderlegger onder routenetwerken of onder thematische routes. Ook het onlangs heropende Museum Hulst vormt een belangrijke culturele drager onder het toeristisch recreatief product.

Het landschap vormt de belangrijkste attractie voor Hulst, met daarbij in het oog springend de vestingstad Hulst, het Verdrongen Land van Saeftinghe en de dijken en kreken. Verspreid over de regio ligt een groen landschap met tal van recreatiemogelijkheden. Hulst kent door een fijnmazig wegennetwerk volop fietsmogelijkheden, zeker in combinatie met de buitendijkse fietsmogelijkheden langs grote delen van de Westerschelde heeft dit een grote aantrekkingskracht op recreatieve fietsers en (groepen) wielrenners. Ook het wandelnetwerk wat door natuurgebieden, over boerenland en rustige polderwegen voert ontsluit Hulst en de kernen. De bossen aan de zuidkant van Hulst (Clingse- en Steense bossen) hebben ook aantrekkingskracht op ruiters en mountainbikers.

Kernwaarden voor Hulst

De kernwaarden voor Hulst welke ook de onderlegger vormen onder de marketing van Hulst als woon- en toeristische bestemming zijn:

- Eigenzinnig
- Hulst en haar inwoners doen het altijd net even anders
- Gewoon goed
- In Hulst is het leven fijn en veilig, een groot gemeenschapsgevoel bindt de inwoners
- Ambiance

Onderscheidend vermogen

Statement producten voor de gemeente Hulst. Dit zijn de echt onderscheidende producten, iconen die een landmark functie vervullen en imagobepalend zijn:

- Vestingstad Hulst (met haar stadswallen, binnen- en buitenvest, haar bourgondische sfeer en monumenten met daarbij het meest in het oog springend de basiliek)
- Ligging aan de Westerschelde met de Scheldedorpen en het Verdrongen Land van Saeftinghe als uniek natuurgebied.
- Het landschap gevormd door de strijd met het water aan de ene kant en de strijd met buitenlandse indringers aan de andere kant. Het landschap van polders met linies, dijken en kreken vormt de drager voor fiets- en wandelroutes.

Specialty producten. Dit zijn aantrekkelijke producten die het onderscheidend vermogen versterken:

- Pleistoceengroeve
- Evenementen zoals vestingfeesten Hulst of Vestrock
- Bourgondische en gezellige sfeer
- Gastvrije en vriendelijke mensen
- Morres Wonen
- Bossen Clinge – Sint Jansteen
- Grenspark Groot Saeftinghe met natuur, buitenrecreatiemogelijkheden en bijzondere overnachtingsmogelijkheden.

Terugblik op toeristisch ontwikkelplan 2016-2020

Het toeristisch beleid in de gemeente Hulst is vastgelegd in het toeristisch ontwikkelplan 2016-2020. Aan het toeristisch ontwikkelplan is in de afgelopen jaren uitvoering gegeven. Deze actualisatie van het toeristisch ontwikkelplan borduurt voort op het ingezette beleid uit de periode 2016-2020.

Aan de hand van onderstaande visie en doelstelling is de uitvoeringsagenda opgesteld gebaseerd op drie overkoepelende speerpunten.

Visie

Hulst, met haar bijzondere ligging aan de Schelde, heeft de mooiste vestingstad van Nederland en heeft hierbij een duidelijk onderscheidend productaanbod binnen, op en buiten de vesting, waarbij de koppeling tussen de vesting, de Schelde en het daar tussen liggende gebied van polders, linies en kreken zowel in fysieke zin als in de beleving van ondernemers en recreanten is gerealiseerd.

Doelstelling

Door het aantrekken van dag- en verblijfsrecreanten geven we een impuls aan de bestedingen. Dit draagt bij aan de groei van de werkgelegenheid en aan de instandhouding of uitbreiding van het voorzieningenniveau. De kwaliteit en kwantiteit van het toeristisch product zorgen ervoor dat de bezoeker het zodanig naar zijn zin heeft, dat hij terugkomt, zijn ervaringen met anderen deelt en Hulst bij anderen aanbeveelt. De stad en haar omgeving vormen een robuust decor voor een actief een- of meerdaags bezoek waarbij avontuur, beleving van natuur, cultuur en historie centraal staan. Inwoners en ondernemers dragen het unieke verhaal van Hulst en haar omgeving uit.

Speerpunten

1. Versterk de vesting
2. Versterk de Scheldekust
3. Verbinding tussen vesting en Schelde

Resultaten

1. Versterk de vesting

De afgelopen jaren is sterk ingestoken op de verhalen van de Vesting. Zo werden tijdens graafwerkzaamheden in de Bierkaai heel veel voorwerpen gevonden uit de 80-jarige oorlog. Dit is op unieke wijze vertaald naar de speel- en ontmoetingsplaats De Vindplaats. Maar ook de Pagadders, die op bijzondere plaatsen in de stad te vinden zijn, vertellen verhalen over de geschiedenis van Hulst. Het verhaal van de Pagadders in Hulst leent zich ervoor om verder te worden doorontwikkeld.

2. Versterk de Scheldekust

In samenhang met de natuurontwikkelingen langs de boorden van de Westerschelde zet de Provincie Zeeland in nauwe samenwerking met de gemeente Hulst in op de Regionale Impuls Hulst en op de ontwikkeling van Grenspark Groot Saeftinghe. Vanuit het toeristisch ontwikkelplan is hierbij ingezet op de ontwikkeling van de recreatieve potentie van de 31 kilometer lange kustlijn zodat deze inwoners, recreanten, verblijfstoeristen én ondernemers aantrekt.

Hierbij worden de dorpen langs de Schelde ontwikkeld tot ankerplaatsen waar iets te doen en te beleven is. De ontwikkeling hiervan is de afgelopen jaren in gang gezet, samen met de streekholders, waarbij voor de verschillende ankerplaatsen plannen zijn ontwikkeld en de eerste ontwikkelingen ook ruimtelijk zichtbaar worden in 2023. De impuls welke de gemeente Hulst en het grenspark geven aan de Scheldekust is een belangrijk puzzelstuk binnen de gebiedsagenda van het Grenspark en het daarbij behorende ruimtelijk concept.

3. Verbinding tussen vesting en Schelde

De focus heeft de afgelopen jaren sterk gelegen op de activiteiten rondom het versterken van de vesting enerzijds en de versterking van de Scheldekust anderzijds. Er is in mindere mate aandacht gegeven aan het verbinden van de Scheldekust aan de vesting en het versterken en beleefbaar maken van het groene tussengebied. Wel is een start gemaakt met de vervanging van toeristische bebording waarmee aansluiting is gezocht met de ontwikkelde huisstijl van #inulst voortkomend uit de ontwikkelde marketingstrategie. Hierdoor ontstaat een herkenbare eenheid welke langzaam op steeds meer plekken zichtbaar wordt. Op de website www.inulst.nl is het toeristische aanbod in de gehele gemeente zichtbaar gemaakt.

Een uitgebreide evaluatie (uitgevoerd in het voorjaar van 2022) is als bijlage bij het toeristisch ontwikkelplan 2022-2026 gevoegd.

Beleidsanalyse

Landelijk beleid

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Vanuit het landelijk beleid is met name de nationale omgevingsvisie (NOVI) van belang als overkoepelend kader. Deze visie geeft richting aan het provinciaal en gemeentelijk beleid. Met name de passages over toerisme en het landelijk gebied zijn hierbij van belang.

Spreiding van toerisme

Toerisme en recreatie zijn van toenemend economisch belang voor Nederland, maar zorgen ook voor druk op historische locaties, natuurgebieden en de lokale infrastructuur. Om het toerisme en de recreatie in goede banen te leiden is spreiding zowel in ruimte als in tijd nodig. Zo kan toerisme een positieve bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van diverse regio's in Nederland en bijdragen aan een nieuwe, positieve dynamiek met bijbehorende werkgelegenheid. Anderzijds dragen alle verbeteringen van de ruimtelijke inrichting en kwaliteit in Nederland bij aan de toeristische mogelijkheden. In toeristische ontwikkelstrategieën kunnen gemeenten en provincies de keuzes vastleggen over de gewenste ontwikkeling van toerisme als ook de bijbehorende beleidsmaatregelen die aansluiten op de regionale opgaven en behoeften. Deze strategie wordt ook onderdeel van de Omgevingsagenda's. Voor sturing op de ontwikkeling van toerisme is de draagkracht van de leefomgeving en samenleving uitgangspunt

Landschapskwaliteit

Onze samenleving hecht grote waarde aan het Nederlandse landschap. Veel mensen wonen, werken en leven in dit landschap. Het geeft mensen identiteit en nodigt uit tot cultuurhistorische en ecologische beleving. Een goede indeling van het landelijk gebied is nodig om een vitaal platteland te behouden, waar het prettig is om te werken, wonen en recreëren. Unieke landschappelijke kwaliteiten worden

versterkt en beschermd. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied voegen landschapskwaliteit toe. Omgevingsbeleid wordt landschap inclusief.

Het Rijk richt zich op een aantal specifieke landschappen waaronder de Zuidwestelijke Delta. De centrale opgave voor de Zuidwestelijke Delta is het duurzaam herstel van het evenwicht tussen veiligheid, economie en ecologie. Regiopartners, belanghebbenden en Rijk stellen een Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta op, met als doel de streefbeelden en opgaven voor waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie, waterkwaliteit en natuur en economie zo veel mogelijk met elkaar te verbinden. Daarbij wordt verbreding en samenhang gezocht met thema's als energietransitie, klimaatadaptatie, duurzaamheid, circulaire economie en gezondheid. De gebiedsgerichte aanpak voor Grenspark Groot Saefinghe komt mede voort en wordt medegefinancierd vanuit de focus van het rijk op de Zuidwestelijke Delta.

Visie bestemming Nederland 2030

Het door de toeristische sector opgestelde Perspectief 2030 is tot rijksbeleid verheven. Het doel van Perspectief 2030 is het toekomstbestendig ontwikkelen van de bestemming Nederland waarin bezoek bijdraagt aan welvaart en welzijn van alle Nederlanders. Toerisme kan met name een bijdrage leveren aan het versterken van de Nederlandse identiteit, het vergroten van de leefbaarheid, realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen en het creëren van werkgelegenheid. Om Nederland als bestemming toekomstbestendig te ontwikkelen wordt ingezet op activiteiten die bijdragen aan het gedeelde belang van bewoners, bedrijven en bezoekers.

Om te bouwen aan een geliefde, waardevolle en leefbare bestemming met bezoekers die bij de bestemming passen is een aantal strategische prioriteiten geformuleerd die centraal staan in de ontwikkeling richting 2030.

1. Lusten en lasten in balans; toerisme moet beter in ruimtelijke plannen worden geborgd zodat een betere spreiding van toerisme en recreatie wordt gerealiseerd welke een positieve invloed heeft op de leefomgeving.
2. Nederland overall aantrekkelijk; met oog op spreiding van bezoekers in tijd en ruimte wordt ingezet op het stimuleren van jaarrond aanbod. Ook wordt geïnvesteerd in toegankelijkheid, bereikbaarheid en beleefbaarheid van natuur. Regio's moeten zich onderscheiden door de regionale voedselproductie beleefbaar en bezoekbaar te maken.
3. Toegankelijk en beleefbaar; ingezet wordt op leemtes in het OV-netwerk om mensen te verleiden plekken te bezoeken die minder makkelijk bezocht worden. Daarvoor is aandacht nodig voor vernieuwende concepten die vooral de last mile kunnen overbruggen.
4. Duurzaam moet; toerisme is wereldwijd verantwoordelijk voor ongeveer 8 procent van de carbon footprint. De sector heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om verduurzaming en minimalisering van uitstoot en vervuiling.
5. Gastvrije sector; Een optimale gastvrijheidsbeleving is een resultante van de juiste mix van kwaliteit aanbod, serviceconcepten en persoonlijke benadering. Hiervoor wordt met name ingezet op human capital.

Provinciaal beleid

Zeeuwse omgevingsvisie

Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet heeft de Provincie Zeeland eind 2021 de Zeeuwse Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie gaat uit van een aantal ambities op vier verschillende hoofdthema's op weg naar 2050. Recreatie wordt binnen deze ambities als een van de hoofdpijlers van de Zeeuwse economie en als een van de kernkwaliteiten omschreven.

1. Uitstekend wonen, werken en leven in Zeeland
2. Balans in de grote wateren en het landelijk gebied
3. Een duurzame en innovatieve economie
4. Klimaatbestendig en CO2 neutraal Zeeland

Deel B van de Zeeuwse Omgevingsvisie schetst het beleid voor de komende tien jaar welke daarmee een bijdrage moeten leveren aan de ambities voor de komende 30 jaar.

Recreatie en toerisme: doelstelling

In 2030 is Zeeland een bestemming waar ondernemers en bewoners de maatschappelijke meerwaarde van toerisme ervaren, gasten en bewoners betekenis kunnen geven aan hun vrije tijd en toekomstbestendig ondernemerschap en landschap samengaan. Recreatie en toerisme zijn belangrijke economische dragers voor Zeeland. De vrijetijdsector draagt wezenlijk bij aan maatschappelijke opgaven en heeft een hoog voorzieningenniveau tot gevolg, zowel in de steden als in de kleine kernen.

Gekoppeld aan de doelstelling voor 2030 zijn een viertal subdoelen benoemd

1. Een optimale beleving van Zeeland in alle seizoenen en alle regio's.

De Zeeuwse geografie met afwisseling van land, water, overkanten en stranden voegt aan alle andere voorzieningen een extra dimensie toe. De provincie scoort hoog op het gebied van (buiten)recreatie, watersport en gastronomie. Daarbij is de combinatie van het aantrekkelijke landschap met afwisseling tussen natuur, agrarisch landschap en historische/culturele kernen en steden, het 'decor van beleving' voor gasten.

Ondernemingen in de recreatieve sector zetten in op het behoud en versterking van het gedifferentieerde aanbod en een spreiding van gasten in zowel tijd als ruimte. Zodra gasten in Zeeland arriveren, worden zij gastvrij ontvangen. De toeristische infrastructuur en toegankelijkheid van alle verschillende vormen van activiteiten en routes is in de basis op orde en het beheer en onderhoud, ook van routefinformatie, is van een goede kwaliteit. Voor bezoekers kan de infrastructuur de beleving op de rand van land en water versterken. Mogelijkheden daarvoor zijn onder andere lange afstand- en streekwandelen, buitendijks fietsen, vervoer over water door veerdiensten of pontjes en wandelroutes in natuurgebieden.

2. De vrijetijdssector is toekomstbestendig

Bedrijven in de toeristische sector moeten aantrekkelijk blijven voor bezoekers en inwoners en inspelen op veranderende omstandigheden in de markt en omgeving. Vanuit de overheid worden innovatief en toekomstgericht ondernemerschap gestimuleerd. Voor (nieuwe) ontwikkelingen wordt uitgegaan van verschillende kwaliteitsaspecten. Deze zijn gericht op ruimtelijke kwaliteit (versterken natuur en (nieuw) landschap), economische haalbaarheid, markt en onderscheidend vermogen (benutten lokaal DNA, gedifferentieerd aanbod voor alle doelgroepen en circulair) en sociaal-maatschappelijke bijdrage en draagvlak. De recreatiesector heeft te maken met een grotere vraag naar beleving, onderscheidende concepten, ontspanning en moderne en goed toegankelijke attracties, accommodaties en voorzieningen. Gasten komen steeds vaker voor kortere vakanties en hebben een toenemende aandacht voor (natuur)activiteiten, stadsbezoek, cultuur, streekproducten, gezondheid, etc. Dit biedt kansen tot meer vitaliteit en diversiteit in het aanbod van verblijf. Kleinschaliger initiatieven, zoals bijvoorbeeld kleinschalig kamperen, boerderijwinkels of particulieren met kleinere vormen van verblijfsrecreatie of een theetuin, zijn een waardevolle aanvulling op het reguliere aanbod en kunnen een belangrijke extra inkomstenbron zijn voor met name agrarisch ondernemers.

Het bestaande beleid voor kleinschalig kamperen (25 kampeermiddelen waarvan ten hoogste 20% permanent), het verbod op permanente bewoning op (uitbreidingen van) verblijfsrecreatieterreinen en de plicht tot centraal bedrijfsmatige exploitatie op (uitbreidingen van) verblijfsrecreatieterreinen blijft bestaan. Daarnaast blijft vermenging van reguliere verblijfsrecreatie met tijdelijke reguliere huisvesting ongewenst, omdat dit ten koste gaat van het product.

Het streven naar een divers aanbod, de (verwachte) toenemende recreatiedruk en de behoefte aan enige ontwikkelruimte in de vrijetijdssector, in combinatie met de schaarse ruimte in Zeeland en het ruimtebeslag door andere gebruikers, vraagt om zorgvuldige afwegingen. Beleid en regelgeving op lokaal en provinciaal niveau samen met gebiedsgerichte uitwerkingen zorgen ervoor dat deze zorgvuldige afweging plaatsvindt.

De in de Zeeuwse Kustvisie opgenomen kwaliteitsaspecten gelden ook voor de recreatie in de overige delen van Zeeland. De afspraken uit de Zeeuwse Kustvisie zijn opgenomen in de Omgevingsverordening. Om de beoogde Zeeuwse Kwaliteitskust te bereiken zet de provincie in op een tweezijdige ontwikkelingsstrategie: beschermen, versterken en beleven van bestaande kwaliteiten (natuur en landschap, (verblijfs-)recreatie, water/strand en infrastructuur) en gebiedsgericht ontwikkelen van nieuwe kwaliteiten.

3. De sector levert een positieve bijdrage aan de omgeving en aan de samenleving

De leefomgeving is het fundament waarop het toerisme in Zeeland zich kan ontwikkelen. Tegelijkertijd heeft toerisme hierop allerlei effecten, zowel positieve als negatieve. Om de aantrekkelijkheid van Zeeland als bestemming te behouden, óók met de verwachte toename van het aantal gasten, zet de sector in op kwaliteit en flexibiliteit. Ook bij kleinere vormen van verblijfsrecreatie, zoals de toename van het aantal particuliere verhuurders is er aandacht voor de effecten op de leefomgeving

4. De essentiële onderleggers voor de Bestemming Zeeland 2030 zijn aanwezig

De sector zet in op een krachtige kennisinfrastructuur rondom toerisme. Dit moet leiden tot meer kennis over behoeften en motieven van bezoekers, de ontwikkeling van toerisme in Zeeland, de maatschappelijke betekenis en de effecten op de leefomgeving en van beleidskeuzes.

Visie Bestemming Zeeland 2030

Samen met de toeristische sector en de toeristische uitvoeringsalliantie en in samenspraak met de 13 Zeeuwse gemeenten stelde de Provincie Zeeland het toekomstbeeld op de bestemming Zeeland voor 2030 op. Dit toekomstbeeld met bijbehorende actieagenda is gekoppeld aan de Zeeuwse Omgevingsvisie.

Door het NBTC is richting 2030 een forse groeiprognoze afgegeven voor kustprovincies wat betreft het aantal te verwachten bezoekers. Deze groei komt samen met vele andere uitdagingen en transitie op de vrijetijdsector af. Deze bieden aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een waardevolle vrijetijdsector.

De gezamenlijke ambitie van de sector en overheden is om te zorgen voor een vrijetijdsector die in balans met de samenleving en de omgeving bloeit. Voor het bereiken van deze balans zijn drie pijlers essentieel:

1. Toerisme draagt positief bij aan de omgeving en de samenleving
2. De vrijetijdsector is toekomstbestendig
3. Inwoner en gast hebben een optimale beleving

Verbonden aan de gezamenlijke ambitie en de drie pijlers zijn een 13-tal thematische ambities benoemd welke de onderlegger vormen onder een gezamenlijke uitvoeringsagenda:

1. De inwoners van Zeeland kennen en ervaren de meerwaarde van de vrijetijdsector voor de Zeeuwse samenleving en omgeving.
2. Zeeland ontvangt gasten die de kwaliteiten van Zeeland waarderen. Deze gasten worden vooraf aan en tijdens hun bezoek optimaal geïnformeerd en gefaciliteerd.
3. De vrijetijdsector heeft groot onderscheidend vermogen en is lokaal verbonden.
4. De natuur is beleefbaar, beschermd en versterkt.
5. Cultuur is jaarrond beleefbaar voor inwoner en gast.
6. De vrijetijdsector draagt positief bij aan het verduurzamen van de regio.
7. Toerisme draagt bij aan optimale voorzieningen in de openbare ruimte voor gasten én inwoners.
8. Er zijn voldoende duurzame vervoersmogelijkheden om Zeeland te ontdekken, zodat iedereen zijn auto zo veel mogelijk laat staan.
9. Het toerisme drukt niet meer op de woningmarkt voor de Zeeuwse inwoner.
10. De brede maatschappelijke waarde van de vrijetijdsector wordt vergroot en erkend.
11. De sector speelt met behulp van lokale verbinding en duidelijke regelgeving op verantwoorde manier in op nieuwe kansen en ontwikkelingen.
12. Zeeland is ook buiten het hoogseizoen aantrekkelijk en de unieke kwaliteiten van het laagseizoen worden beleefd met bijpassende, kleinschalige activiteiten.
13. Werkgevers en werknemers ervaren dat de arbeidsmarkt in balans is.

Aan de gemeentebesturen is gevraagd om in te stemmen met de Visie Bestemming Zeeland 2030. De voor Hulst relevante punten krijgen aandacht in dit plan. Gezien het verschillende karakter van Hulst ten opzichte van bijvoorbeeld de kustgemeenten zijn de problematiek en uitdagingen voor Hulst van een andere aard. Hulst kan wel een rol spelen in de gezamenlijke opgave, welke er ook landelijk ligt, om bezoekers meer te spreiden.

Gemeentelijk beleid

Structuurvisie

De gemeente Hulst heeft in mei 2012 de structuurvisie vastgesteld, waarin op hoofdlijnen is beschreven waar de gemeente Hulst op maatschappelijk, economisch en ruimtelijk gebied naar toe gaat in 2025. De structuurvisie was ook de onderlegger onder het Toeristisch Ontwikkelplan 2016-2020. Voor verblijfs-recreatieve ontwikkeling zijn met name de binnenstad van Hulst, de gebiedsontwikkeling Perkpolder en het buitengebied geschikt.

Daarnaast staat in de structuurvisie dat Hulst inzet op dag- en routerecreatie, waarbij de binnenstad wordt gezien als het paradepaardje. Binnen de gemeente is nog ontwikkelruimte voor een grotere dagattractieve trekker (ca. 10.000-25.000 bezoekers). De routestructuren kunnen nog verder worden ontwikkeld door te enten op de landschappelijke onderlegger.

Economisch beleidsplan

Toerisme is een van de economische sectoren in Hulst. Hoewel het toerisme geen specifiek onderscheiden topsector is in de gemeente zet de gemeente vanuit het economisch beleid wel in op de toeristische sector.

Vanuit het economisch beleid zijn de ambities voor Hulst:

- a. Toekomstbestendige (grensoverschrijdende) arbeidsmarkt
- b. Profiteren van de groeiende zorgsector
- c. Voorzieningen op niveau en sterke wooneconomie
- d. Kansen in het buitengebied
- e. Hulst is een ondernemersgerichte gemeente.

Met name ambitie A (gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt), C en D zijn relevant in relatie tot het toeristisch beleid.

Ambitie C (voorzieningen op niveau) heeft betrekking op het op peil houden en waar mogelijk verbeteren van het voorzieningenniveau. Belangrijk speerpunt is inzet op een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat voor winkels, horeca, cultuur en overige (recreatieve) voorzieningen, die niet alleen de economie, maar ook het woon- en leefklimaat van Hulst versterken. Dergelijke voorzieningen geven levendigheid en versterken de ruimtelijke kwaliteit.

Ambitie D (kansen in het buitengebied) heeft betrekking op het op peil houden van de leefbaarheid op het platteland. De landbouw en het toerisme zijn de belangrijkste pijlers van de economie in het buitengebied. Ongeveer driekwart van de totale oppervlakte van de gemeente wordt agrarisch gebruikt. De agrarische sector heeft dus allereerst een beeldbepalende en kenmerkende rol voor het buitengebied. Tegelijkertijd heeft het rustige en landschappelijke karakter een belangrijke aantrekkingskracht voor toerisme. Zichtbaar is dat in het agrarisch gebied steeds meer nieuwe economische dragers ontstaan. Denk hierbij aan zorg, toerisme, verkoop van streekproducten bij de boer en andere soorten bedrijvigheid. Gezien het feit dat het buitengebied een grote landschappelijke waarde heeft – en daarmee ook een belangrijke drager is voor de aantrekkelijkheid van dergelijke bedrijvigheid – is het wenselijk dat er kaders geschapen worden waarmee de gemeente sturing kan geven aan de ontwikkeling en variëteit van nieuwe economische dragers.

Retailstructuurvisie Hulst 2025

Voortkomend uit het economisch beleidsplan en vanwege het belang van dag- en kooptoerisme voor Hulst is de retailstructuurvisie opgesteld. Doel van het beleid is komen tot een evenwichtige, vitale en aantrekkelijke retailstructuur in de gemeente Hulst om zo de leefbaarheid in de kernen zo goed mogelijk te behouden of te verbeteren. De gemeente heeft hiervoor ingezet op de volgende thema's:

Aantal winkelmeters verminderen en meer kwaliteit toevoegen

Professionaliseren in samenwerking en ondernemerschap

Aan de hand van de retailstructuurvisie is een start gemaakt met de herstructurering en concentratie van het winkelaanbod in de binnenstad van Hulst.

Evenementenbeleid

Evenementen zijn zoals hiervoor al aangegeven van belang voor het leef- en woonklimaat van de gemeente. Zij vormen dan ook een belangrijk onderdeel van het toeristisch aanbod. Het gaat hierbij niet alleen om beeldbepalende evenementen zoals Vestrock of de Vestingcross maar ook om de talloze kleinschalige evenementen welke door het jaar heen verspreid over de gemeente worden georganiseerd

Vanuit het evenementenbeleid zet de gemeente Hulst in op evenementen die:

- De sociale cohesie stimuleren
- Het imago van Hulst versterken
- Het culturele klimaat van Hulst bevorderen.

Bestuursakkoord 2022-2026

Het bestuursakkoord 2022-2026 vormt naast het bestaande beleid een belangrijk richtinggevend kader en onderlegger onder de actualisatie van het toeristisch ontwikkelplan. In het bestuursakkoord wordt ruimschoots aandacht gegeven aan het toeristisch recreatieve profiel van de gemeente Hulst. De ambitie is om zoveel mogelijk in te spelen op de unieke uitstraling van de gemeente. Waarbij gestreefd wordt naar de ontwikkeling van de gemeente tot een toeristische trekpleister voor Zeeuws-Vlaanderen en het Belgische achterland. Hierbij wordt ingezet op de verdere ontwikkeling van Grenspark Groot Saefinghe en het project Versterk de Scheldekust. Nadrukkelijk wordt hierbij de koppeling met de beleefbaarheid en aantrekkelijkheid van de Westerschelde gelegd door verhoging van de kwaliteit van de haventjes en strandjes. De stad Hulst moet een toegangspoort worden voor het Grenspark, qua promotie wordt nadrukkelijk de koppeling gelegd met het Grenspark.

Vanuit het bestuursakkoord wordt niet enkel ingezet op dagrecreatie maar zeker ook op uitbreiding van verblijfsmogelijkheden in de gemeente. Met het WK veldrijden 2026 in Hulst voor ogen wil het gemeentebestuur inzetten op de verdere profilering van de gemeente als aantrekkelijke fietsbestemming, voor alle soorten fietsers. Uitbreiding en versterking van de fietsmogelijkheden is dan ook van belang, onder andere door uitbreiding van het aantal mountainbikeroutes en door de realisatie van goede onthaalpoorten, deelfietsen, huurfietsen, laadvoorzieningen voor fietsen en aantrekkelijke rustplekken. Ook de wandelmogelijkheden moeten versterkt worden.

De binnenstad van Hulst vormt een cultureel openluchtmuseum, deze verdient dan ook een verdere opwaardering waarin goede voorzieningen zijn waardoor het er prettig wonen, werken, winkelen en recreëren is. Bijvoorbeeld door de vestingwallen toeristisch aantrekkelijker te maken.

Gemeente Hulst: voor levensgenieters

IDENTITEIT **AMBITIE**

In 2028 is Hulst de logische vestigingsplek voor iedereen die van een Bourgondische levensstijl, natuur en de combinatie van Zeeland en Vlaanderen houdt. De stad is een magneet voor ondernemers en jonge gezinnen. Het rijke toeristische aanbod maakt Hulst bovendien een eldorado voor sportieve en actieve bezoekers, van alle leeftijden. Hulst laat zijn inwoners glimmen van trots.

Het Zeeuws-Vlaamse paradijs voor de ondernemende levensgenieter, jong en oud(er)

GEMEENTE HULST | GOED LEVEN IN HET ZEEUWS-VLAAMSE LAND

Merkbeschrijving: Op de grens van Zeeland en Vlaanderen, omgeven door polders, bossen en water liggen een gezellige, eigenzinnige vestingstad en 14 dorpen. Een gebied vol ambiance met een rijke historie en toch ook helemaal van nu. Een heerlijke plek om te wonen en te ondernemen én te bezoeken.

FOCUSDOELGROEPEN

- (Potentiële) Inwoners**
 - Twintigers en dertigers
 - Gezinnen met kinderen (ook Vlaams)
 - Mensen die terugkeren
- Ondernemers**
 - Nieuwe generatie ondernemers die kwaliteit hoog in het vaandel heeft staan.
- Bezoekers**
 - Jonge (Vlaamse) gezinnen
 - Sportieve 'zilveren' toeristen
 - (Vlaamse) shop-toeristen

IDENTITEITSDRAGERS

- Bourgondische levensstijl
- Retail- en horeca-aanbod
- (Culturele en sport) evenementen
- Historie & verhalen: Staats-Spaans & Reynaert de Vos

FYSIEKE DRAGERS

- Grenspark Groot-Saeftinghe
- Omliggende natuur
- Terrassen en restaurants
- Scheldekust
- Vestingwerken
- Fiets- en wandelroutes
- Monumentale gebouwen

STAKEHOLDERS

- Gemeente Hulst
- College B&W
- Verenigingen
- Hulster smaakmakers
- 14 omliggende dorpen
- Succesvolle ondernemers uit streek
- Politiek
- VVV
- Bewoners
- Bedrijven
- Jongeren in Hulst
- Ondernemersverenigingen
- Bezoekersmanagement Hulst
- Rootzz Zeeuws-Vlaanderen
- Onderwijs
- EGTS Linieland
- Woningbouwcorporaties
- Hulst voor elkaar
- Provincie Zeeland
- Grenspark Groot-Saeftinghe

BRAND

Marketing

Een van de acties welke is voortgekomen uit het economisch beleidsplan vormt het opstellen van het marketingplan als resultaat van het placebranding traject. De visie vormt het kader voor de positionering van de gemeente Hulst en de daaruit voortvloeiende marketingstrategie.

De marketingstrategie is gebaseerd op drie pijlers:

- Alles centraal: een vindplaats online en offline
- Storytelling: Inulst campagne laden
- Trots stimuleren: inwoners en ondernemers van Hulst actief betrekken

Op pagina 17 is de marketingvisie gevisualiseerd.

Regionaal beleid

Grenspark Groot Saeftinghe

De afgelopen decennia – en ook nu nog – is in de regio veelvuldig gesproken over de ontpoldering van de Hedwige- en Prosperpolder. Dit natuurontwikkelingsproject is gericht op herstel van estuariene natuur welke verloren is gegaan in het Schelde estuarium. In 2016 hebben acht partijen in Vlaanderen en Nederland met elkaar afgesproken om een grensparkproject te ontwikkelen als een gebiedsontwikkeling dat is voortgekomen uit een eerdere visie waarin is gezocht hoe de grensregio kan reageren op alle ontwikkelingen die spelen. Dat heeft destijds een lijst van projecten opgeleverd, met daarop Grenspark Groot Saeftinghe. Met een identiteitsgerichte gebiedsontwikkeling is samen met de grensregio en de streekhouders een gebiedsagenda opgesteld waarin de ambitie staat beschreven. In de gebiedsagenda staat de identiteit van het gebied met positionering beschreven, inclusief een ruimtelijk concept.

Leidend voor de ontwikkeling van Grenspark Groot Saeftinghe zijn de volgende intenties:

1. **Natuurwaarden versterken:** Bescherming en herstel van de natuurwaarden en ecologische kwaliteiten van het te ontwikkelen kerngebied.
2. **Betekenis voor de streek vergroten:** Versterking van natuurwaarden moet hand in hand gaan met het vergroten van de betekenis voor de streek. Dit betreft onder andere versterking van de mogelijkheden voor natuurbeleving, de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van de streek en de economische vitaliteit en dynamiek.
3. **Samen met bewoners en ondernemers:** Ontwikkeling van het Grenspark wordt samen met betrokkenen (streekhouders) opgepakt. Lokale initiatieven die aansluiten bij de intenties worden actief ondersteund.

4. *Economische vitaliteit en werkgelegenheid:* Binnen de randvoorwaarden van de natuur wordt gestreefd naar een maximale bijdrage van het Grenspark aan de economische vitaliteit en werkgelegenheid. Hierbij wordt zeker ook ruimte geboden aan nieuwe businesscases welke aansluiten bij het Grensparkconcept.
5. *Een passende toekomstbestendige organisatie:* Er komt een samenwerkingsverband bestaande uit de projectpartners, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.
6. *Sterk merk:* Vanuit de onderscheidende identiteit van het gebied wordt Grenspark Groot Saeftinghe nationaal en internationaal op de kaart gezet als sterk en herkenbaar merk met het oog op het aantrekken van extra bezoekers en investeerders.

Ruimtelijk concept

Voor Grenspark Groot Saeftinghe is een ruimtelijk concept ontwikkeld als drager onder de uitvoeringsstrategie. Het bestaat uit vier planlagen. Samen vormen deze planlagen een praktische leidraad voor overheden, ondernemers en andere initiatiefnemers om hun plannen af te stemmen op de identiteit en positionering van het Grenspark en is daarmee van belang voor de gemeente Hulst.

1. *Drie-eenheid:* De synergie tussen natuur, landbouw en de haven wordt versterkt door ruimtelijke en technologische innovaties te stimuleren, nieuwe belevingsmogelijkheden te creëren en gezamenlijke businesscases op te zetten.
2. *Groenblauw netwerk:* Het patroon van kreken en dijken wordt uitgebouwd tot een robuuste ecologische structuur en een samenhangend wandelnetwerk, gecombineerd met maatregelen voor verduurzaming van het waterbeheer en agrarische structuurversterking.
3. *Onthaalstructuur:* Door de aanleg van onthaalpoorten, aantrekkelijke fietsverbindingen en bijzondere attracties bij de zogenaamde grensparkiconen wordt gezorgd voor een betere bereikbaarheid en ontsluiting van het Grenspark. De onthaalstructuur vormt de basis voor een breder voorzieningen- en activiteitenprogramma op het gebied van natuurbeleving, kunst, natuur- en erfgoededucatie, verblijf en gastronomie. Om verdere invulling te geven aan de onthaalstructuur is een aparte route- en mobiliteitsvisie opgesteld voor het Grenspark. Uitgangspunt hierbij is dat bezoekers gestimuleerd en gefaciliteerd worden om het Grenspark op een langzame manier te doorkruisen en te ontdekken. Hoe dichterbij het parkhart komt hoe minder de auto als voor de hand liggend vervoermiddel wordt gezien. Daarom wordt onderzoek gedaan naar toepassing van duurzame alternatieve mobiliteitsvormen.
4. *Parkhart Groot Saeftinghe:* Tussen Emmadorp en Ouden Doel komt het Parkhart waar de bezoekers alle facetten van het Grenspark in kort bestek kunnen beleven en van waaruit de andere delen van het Grenspark te verkennen zijn, met Emmadorp als educatief natuurcentrum, de Prosperisite als centrale onthaalpoort, de Panoramaheuvel in de voormalige Hedwigepolder als ultieme natuurbelevingsplek in het getijdengebied en de Schelde-oever bij Ouden Doel als havenzicht en waterpoort.

In 2021 is de volgende stap gezet naar een samenwerkingsverband Grenspark Groot Saeftinghe (openluchtlabo met een ontwikkelingsprogramma 2021-2026). De gemeente Hulst is een van de 11 partners. De komende jaren wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van natuur, landbouw en haven, in harmonie met elkaar. Inmiddels ligt er een branding en marketingstrategie, een streekmerk en is er een eigen huisstijl ontwikkeld. Daarnaast wordt er gewerkt aan diverse initiatieven en projecten, zoals o.a.: het plan Prosperhoeve, Panoramaheuvel met uitkijk en radartoren, ankerplaatsen aan de Schelde en de vernieuwing van de landbouw.

Trendanalyse

De toekomstgerichte ontwikkeling van het toeristisch product en het daaraan verbonden toeristisch beleid worden beïnvloed door externe factoren. Hierbij gaat het om macro-economische ontwikkelingen welke invloed hebben op het consumentengedrag maar ook om sectorale ontwikkelingen. Deze bieden kansen maar geven anderzijds ook beperkingen of vormen een bedreiging voor de ontwikkeling van het toeristisch product. In dit hoofdstuk passeren de belangrijkste en meest relevante trends en ontwikkelingen de revue.

Leven na corona: zin er op uit te gaan (zolang het kan of nu het weer mag)

De coronacrisis waar we de afgelopen jaren mee te kampen hebben gehad heeft een grote impact gehad op het vrijetijdsgedrag. Mensen trokken er massaal op uit in de eigen woonomgeving, wandelen en fietsen won aan populariteit en het entertainment buitenshuis verschoof naar thuisentertainment.

Door de coronacrisis waren mensen gedwongen om zich in en rond hun eigen huis te bewegen. Dit heeft zeker geleid tot een zekere herwaardering van de eigen woonomgeving. Voor Hulst werd in het voorjaar van 2020 pijnlijk duidelijk in welke mate zij afhankelijk zijn van de instroom van bezoekers uit Vlaanderen. Met de afgesloten grens werd het immers stil op straat en in de polders. Toen de grenzen weer open waren bezochten ook Vlamingen het landschap weer volop om er te wandelen, te fietsen en gebruik te maken van de horeca. De verwachting is dat consumenten de vrijetijdsbesteding dichterbij

bij huis blijven besteden en dat de waardering van het aanbod van natuur, horeca, winkels en attracties in de eigen omgeving blijvend is.

De onzekerheid rondom corona blijft echter ook in 2022 en verder nog van kracht. De verwachting is niet dat er nog grootschalige lockdowns komen zoals we deze eerder hebben gezien. Welke invloed de coronacrisis op het toekomstige vrijetijdsgedrag heeft laat zich dan ook moeilijk voorspellen. Zichtbaar is wel dat mensen het ervan nemen zodra het weer kan. De onzekerheid over mogelijke toekomstige virusmutaties en beperkingen geven noodzaak tot het flexibel inrichten van het aanbod.

Als gevolg van de coronacrisis is de duidelijke grens tussen werk en vrije tijd veel meer aan het verschuiven doordat online en hybride werken niet tijd- of plaatsgebonden is. Werken kan net zo goed in de vrije tijd en na een ochtend werken kun je er prima 's middags op uit. Dit heeft een positief effect op de spreiding van vrijetijdsactiviteiten en zorgt voor minder pieken. Ook het aanbod aan digitale belevingen – en de gewenning bij mensen om hier gebruik van te maken – is toegenomen. Live entertainment heeft een duidelijke voorkeur, maar verrijking met digitale middelen of het toepassen van digitale middelen met oog op gemak (zoals een QR-code om te bestellen) zijn inmiddels ingeburgerd.

In de vrijetijdsbesteding is ook het gezelschap steeds belangrijker. Het er samen met vrienden of familie op uit trekken wordt gewaardeerd, zeker omdat dit in 2020 en 2021 slechts beperkt mogelijk was. De coronacrisis heeft dan ook gezorgd voor een hernieuwde waardering van sociale verbanden.

Aandacht voor duurzaamheid

Consumenten zijn zich steeds bewuster van hun footprint. Ook in de vrijetijdsector speelt duurzaamheid een steeds belangrijker rol. In verblijfsconcepten en horeca worden steeds meer duurzame initiatieven genomen. De signalen over opwarming van de aarde, zeespiegelstijging en de invloed van duurzame keuzes van consumenten op de eigen leefomgeving zijn talrijk.

De vraag naar duurzame accommodaties groeit, evenals de initiatieven voor verduurzaming van de sector. Duurzaamheid zal steeds minder een keuze zijn maar gewoonte worden. De komende jaren zal naar verwachting de aandacht voor het maken van duurzame keuzes toenemen. Voor ondernemers is het noodzakelijk om mee te blijven bewegen in deze trend. Niet alleen om economisch gezien toekomstbestendig te zijn maar ook om een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.

Toenemende vraag naar streekproducten

Mensen hebben er steeds meer genoeg van dat voedsel de hele wereld over gesleept wordt. Niet alleen de prijs speelt nog een rol in het maken van voedselkeuzes. Er is een toenemende vraag naar authentiek en ambtelijk geproduceerd eten. Streekproducten voorzien in deze behoefte. Op steeds meer plaatsen kunnen consumenten producten uit de eigen streek vinden. Niet alleen bij boerderijwinkels of op het erf van de boer zelf maar ook bij de supermarkt.

Consumenten willen weten waar hun product vandaan komt, het gaat niet alleen om de smaak maar ook om beleving, duurzaamheid en de lokale verbinding. De omzet van boerderijverkoop is in 10 jaar tijd meer dan verdubbeld. Het gebruik van producten uit de eigen regio wint niet alleen aan populariteit bij consumenten maar wordt ook steeds meer toegepast in de horeca.

Storytelling: het belang van een goed verhaal

Het vertellen van verhalen is zo oud als de mensheid. Toch is het een trend welke niet onbenoemd mag blijven. Het belang van verhalen speelt namelijk een belangrijke rol in het. Denk bijvoorbeeld aan ervaringen van andere gebruikers voor overnachtingsadressen, restaurants of activiteiten. Gebruikers hechten grote waarde aan de ervaring van anderen.

Storytelling speelt ook een belangrijke rol in het overbrengen van informatie. Mensen zitten niet te wachten op alleen maar feitjes en jaartallen, deze beklijven immers niet. De mogelijkheden om verhalen op een interactieve en aantrekkelijke manier te vertellen zijn eindeloos, niet alleen via mobile devices maar ook via elementen in het landschap. Een goed verhaal blijft hangen en wordt ook doorverteld. Door de inzet van storytelling krijgt informatie en daarmee een plek betekenis en wordt de verbinding gezocht met de klant.

Technologisering: digitale belevingen

De technologische ontwikkelingen nemen al decennialang een vlucht en hebben ook een grote invloed op het vrijetijdsgedrag van mensen. Vrijwel iedereen heeft altijd en overal toegang tot het internet via zijn of haar smartphone. Deze wordt gebruikt om te zoeken, te plannen, te boeken en ervaringen te delen. Een bijzondere ervaring staat nog voordat deze is afgelopen al op social media. Ook het belang van waarderingssites wint nog steeds aan populariteit. Voor ondernemers is het daarom steeds meer van belang om te blijven verrassen en de verwachtingen te overtreffen.

Ook tijdens de beleving spelen digitale middelen een grote rol. De mogelijkheden welke onze devices bieden blijven evolueren. Verrijking met behulp van technologie kan zorgen voor een rijkere en meer meeslepende ervaring. Virtual Reality en Augmented Reality zoals we dat nu kennen zullen volgens experts nog grote ontwikkelingen doormaken. Digitale belevingen zijn meer een toegevoegde waarde dan een vervanging voor een fysieke beleving.

Veranderende mobiliteit

Onze mobiliteit gaat de komende jaren drastisch veranderen. Het vervoer transformeert steeds sneller naar all-electric. Niet alleen de elektrische auto maar ook e-bikes, e-steps en e-scooters zullen een belangrijke rol spelen in ons verplaatsingsgedrag. De populariteit van massatransport, wat het openbaar vervoer in feite is, heeft door de coronacrisis een flinke knauw gekregen. Bovendien staat de betaalbaarheid en daarmee het aanbod van massatransport in het landelijk gebied steeds meer onder druk. Dit vraagt om nieuwe concepten welke juist ook in het landelijk gebied kansen biedt. Deelconcepten waarbij eenvoudig overgestapt kan worden van het ene op het andere vervoermiddel zullen aan populariteit gaan winnen en steeds meer ingeburgerd raken.

Toenemend aanbod van bijzondere overnachtingen

In de verblijfsrecreatieve sector zien we steeds meer campers op de weg. Niet alleen ouderen kopen een caravan of camper maar – mede onder invloed van de coronacrisis – kochten ook steeds meer jonge mensen een caravan of camper. De stijging van het aantal campers geeft noodzaak om ook het aanbod aan overnachtingsmogelijkheden hierop aan te passen. Enerzijds kunnen campers terecht op de reguliere campings, maar ook in het buitengebied is het van belang om na te denken over het faciliteren van deze groeiende doelgroep.

Ook de vraag naar en het aanbod van bijzondere overnachtingsconcepten neemt toe. Er is sprake van een stijgende vraag naar grote en luxe vakantiehuizen voor multi-generatie vakanties. Als tegenhanger is de toenemende vraag naar kleine duurzame woningen waar mensen één kunnen worden met de natuur. Consumenten verlangen niet zozeer naar dertien in een dozijn concepten maar zijn op zoek naar unieke ervaringen. Voor ondernemers biedt dit kansen om een uniek en onderscheidend aanbod te creëren. Uitdaging hierbij is om telkens weer te blijven vernieuwen zodat bijzonder ook bijzonder blijft.

Tekort aan menskracht

De Nederlandse economie lijkt na de coronacrisis te piepen en te kraken. De berichten over een tekort aan menskracht domineren de media. In vrijwel alle sectoren is er sprake van een personeelstekort. Dit heeft gevolgen voor de dienstverlening. In de horeca bijvoorbeeld kiezen ondernemers er noodgedwongen voor om het aantal couverts te beperken of een aantal dagen gesloten te blijven. Meer dan misschien welke sector draait het in de gastvrijheidssector om intermenselijk contact. De mogelijkheden om technologisering in te zetten als alternatief voor menselijk contact zijn beperkt en de vraag is ook of de consument dit wenselijk vindt. Voor ondernemers is het de uitdaging om ondanks een krappe personeelsbezetting wel telkens een hoge kwaliteit te blijven bieden en gasten te verrassen.

Economisch tij – tekort aan materialen en de prijzen rijzen de pan uit

In de eerste helft van 2022 is de economische onzekerheid toegenomen. Mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne hebben we te maken met een forse inflatie. De prijsstijgingen zijn vooral zichtbaar in de prijzen voor energie, brandstof en voedsel. Dit zal ook gevolgen hebben voor de gastvrijheidsindustrie. De gevolgen van de prijsstijgingen zullen met name in de horecasector grote invloed hebben. Enerzijds doordat ondernemers gedwongen worden de prijzen te verhogen door hogere inkooprijzen en duurdere grondstoffen en anderzijds doordat consumenten minder te besteden hebben en daardoor gaan bezuinigen op luxe-uitgaven.

Naast de inflatie staat het tekort aan bouwmaterialen en ook de personeelstekorten bij toeleveranciers en in de bouwsector hebben gevolgen voor de gastvrijheidsindustrie. Als gevolg van deze tekorten en de prijsstijgingen worden investeringen uitgesteld of afgeblazen. Dit heeft gevolgen voor de vernieuwingskracht van de sector en zorgt ervoor dat nieuw- of verbouwplannen in de ijskast komen te staan.

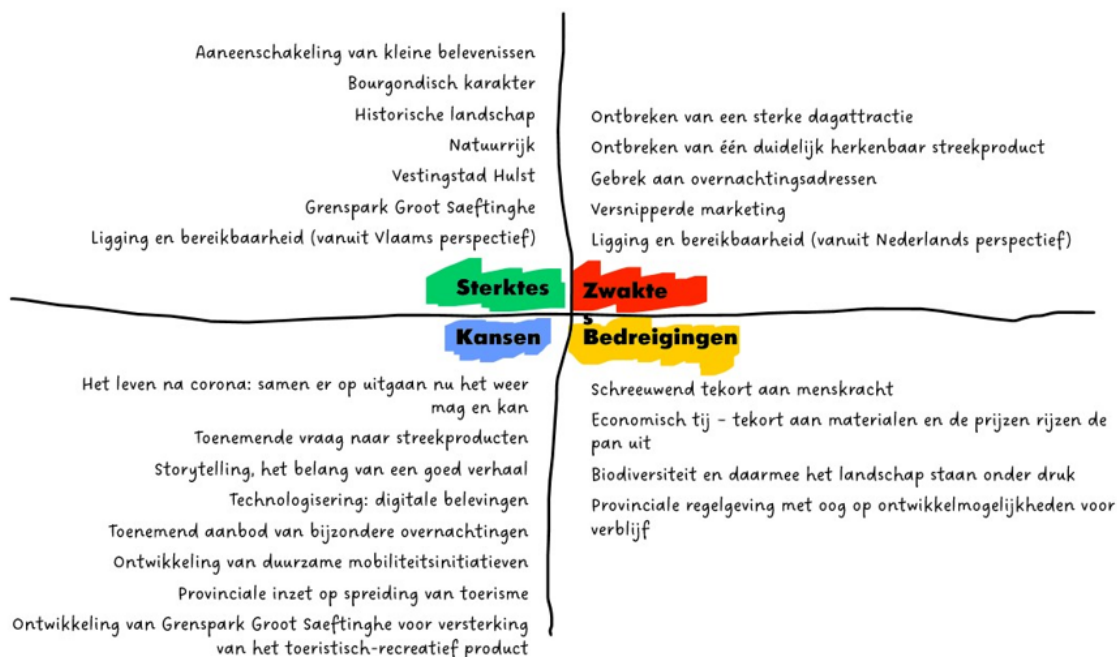
Biodiversiteit onder druk

De biodiversiteit in Nederland en daarmee het bestaan van duizenden diersoorten en hun leefomgeving staat onder druk. Voor een ommekeer is het noodzakelijk dat de productie en consumptie van voedsel fundamenteel anders wordt georganiseerd. Nederland heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de voltooiing van het Natuurnetwerk (deze voltooiing is nog zeker niet af). Maar de milieuoedities zijn momenteel nog onvoldoende om de vogel- en habitatrictlijn-soorten te behouden. Om de doelen van deze richtlijn te halen moet onder andere de stikstofemissie fors omlaag. Dit vraagt om een wezenlijke verandering naar een duurzame productie en consumptie van voedsel en andere grondstoffen. Dit is

alleen mogelijk als er tegelijkertijd wordt ingezet op energiebesparing, het gebruik van duurzame energiebronnen, een circulaire economie, duurzame voedselproductie, het tegengaan van voedselverspilling en het veranderen van consumptiepatronen. Onder de vlag van Grenspark Groot Saeftinghe investeert de regio in de vernieuwing van de landbouw en het versterken van de natuur.

Zilveren vossen

De bevolkingssamenstelling verandert. Langzaam maar zeker vergrijsd de Nederlandse en Europese bevolking. In 2001 was nog maar 16 procent van de bevolking 65 jaar of ouder, 20 jaar later is dit al opgelopen tot 21 procent. De komende dertig jaar zal de bevolking steeds grijzer worden. Enerzijds doordat de levensverwachting toeneemt, anderzijds doordat de groep 50-plussers van nu straks ook richting de 65+ gaan. Dit biedt kansen voor de gastvrijheidssector. Deze doelgroep beschikt immers over meer vrije tijd, zowel voor dagbezoek als voor meerdaags bezoek. Het profiel en karakter van Hulst sluit ook goed aan op deze doelgroep.



SWOT-analyse

In de voorgaande hoofdstukken zijn onder andere het toeristisch profiel van Hulst uitgewerkt en de belangrijkste trends en ontwikkelingen benoemd. Hieruit komen de belangrijkste sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen naar voren welke hiernaast zijn afgebeeld. Deze vormen de basis vormen voor de ontwikkelstrategie.

De voornaamste sterktes en zwaktes zijn hieronder uitgewerkt. De kansen en bedreigingen komen voort uit de beleids- en trendanalyse.

Sterktes

Aaneenschakeling van kleine belevissen

Hulst kent een aaneenschakeling van kleine belevissen. Verspreid door het landschap bevinden zich recreatiebedrijven, horeca-adressen en agrarische bedrijven met een toeristische functie. Tezamen vormen deze bedrijven in combinatie met het landschap een sterke keten welke past bij het karakter van Hulst.

Bourgondische karakter

De mensen in Hulst uiten hun Bourgondische inslag in een 'joie de vivre'. Ze zijn gemoedelijk en genieten van het leven. De vele leuke evenementen gaan als vanzelf vergezeld van een hapje en een drankje. Als Nederlandse stad met Vlaamse inslag ademt Hulst de sfeer van gastvrijheid en gezelligheid.

Historische landschap

Het landschap van Hulst met daarin de 14 dorpen welke de vestingstad omringen vormt de belangrijkste troef van de gemeente. De variatie met grootschalige polders aan de oostzijde en het oude cultuurlandschap aan de noordzijde en westzijde in combinatie met de aanwezige linies, de grens, de bossen en het vele water in het gebied zorgen voor een zeer gevarieerd landschap. De altijd aanwezige Westerschelde – ook al fiets je niet langs het water, je ziet de containerreuzen boven de dijk uit steken – maken het plaatje compleet. Dit zorgt voor een landschap wat uniek is in haar soort en onderscheid Hulst van vrijwel alle andere plattelandsgemeenten.

Natuurrijk

Hulst is rijk aan natuur. Het meest in het oog springend is het Verdrongen Land van Saeftinghe, het grootste brakwater schorregebied van Europa. Ook de bossen langs de zuidkant van de gemeente en kleinschalige natuurgebieden zoals 't Groot Eiland geven een extra dimensie aan het landschap.

Vestingstad

De vestingstad Hulst is erg goed geconserveerd en vormt een herkenbaar baken te midden van het landschap. Niet voor niets eindigt Hulst altijd hoog in de verkiezingen van mooiste vestingstad van Nederland. De verschillende historische gebouwen, de stadswallen en de poorten zijn een bezoek waard. De afgelopen jaren is er geïnvesteerd in het versterken van de beleving van de vestingstad en het herstel van de bierkaai waardoor de uitstraling van de stad ook binnen de wallen is versterkt.

Grenspark Groot Saeftinghe

Het park is nog in ontwikkeling, maar Hulst heeft met het grenspark een sterke troef in handen. Het grenspark vormt ook een aanjager onder de toeristisch recreatieve ontwikkeling van de regio. De plannen voor de ontwikkeling van de panoramaheuvel in de voormalige Hedwigepolder, de Prosperhoeve en de plannen voor de verdere versterking van de kustdorpen zijn hierbij nu al het meest in het oog springend.

Zwaktes

Ontbreken van een sterke dagattractie

In het verleden stond Hulst voornamelijk bekend om de aanwezigheid van woonboulevard Morres Wonen. Een dagje Morres was een bekend gegeven. In toeristisch recreatief opzicht kent Hulst geen in het oog springende dagattractie met bovenregionale aantrekkingskracht, zeker niet in geval van slecht weer. De ontwikkeling van het parkhart van Grenspark Groot Saeftinghe met daarin de panoramaheuvel zal een voorziening worden welke een grote aantrekkingskracht en uitstraling heeft.

Ontbreken van één duidelijk herkenbaar streekproduct

Hulst herbergt veel producenten van voedsel. Bewoners en bezoekers kunnen aan de bron hun voedsel aanschaffen. De regio kent echter niet één of twee sterke herkenbare producten welke duidelijk aan Hulst gelinkt worden en welke een versterkend effect hebben op andere regionale producten. Weliswaar is Hulst de grootste producent van conference peren en bruine bonen, maar deze producten hebben niet de uitstraling welke versterkend werken voor de regio. Door de ontwikkeling van het Streekmerk Groot Saeftinghe wordt getracht om de variatie aan producten gezamenlijk voor het voetlicht te brengen.

Gebrek aan overnachtingsadressen

De verblijfsmogelijkheden in Hulst zijn beperkt, zowel in de vestingstad als in het buitengebied. Tekenend is het feit dat de ANWB een arrangement voor een bezoek aan de mooiste vestingstad van Nederland verkocht in combinatie met een verblijf in Terneuzen, ook voor groepen bustoeristen ontbreekt het aan overnachtingsmogelijkheden. De afgelopen jaren is het aantal B&B's weliswaar toegenomen maar de vraag is volgens lokale ondernemers groter dan het huidige aanbod.

Versnipperde marketing

Na het wegvallen van VVV Zeeland heeft de gemeente Hulst snel geacteerd door het onderbrengen van de marketingactiviteiten bij het bezoekersmanagement. Door het al opgestarte proces rondom de brandingstrategie was er een helder vertrekpunt onder de noemer #Inulst. Op verschillende plaatsen is dit vooral binnen de gemeente goed zichtbaar gemaakt. Ook vanuit Grenspark Groot Saeftinghe is – samen met de partners - gewerkt aan een branding- en marketingstrategie voor het grenspark met daaraan gekoppelde marketingactiviteiten. Op Zeeuws niveau is er al enige jaren sprake van een vacuüm als het gaat om de vermarkting van de bestemming Zeeland, pas in de loop van 2022 zal dit nader vorm krijgen. Tegelijkertijd zijn ook verschillende marktpartijen actief welke onder hun eigen vlag het gebied promoten. Een eenduidige marketingboodschap ontbreekt hierdoor.

Ligging en bereikbaarheid

Is het een zwakte of juist een sterkte. Het is maar net vanuit welk perspectief er geredeneerd wordt. Vanuit Nederlands perspectief is Hulst een afgelegen gebied. Wie er wil komen moet of via de Westerscheldetunnel of via Antwerpen reizen met de eigen auto, de bereikbaarheid per openbaar vervoer laat immers te wensen over.

Vanuit Vlaams perspectief ligt Hulst juist weer centraal en vormt zij de groene achtertuin van Vlaanderen. Met een aantal grote steden op korte reisafstand is er een grote bezoekerspotentie. Het groenblauwe landschap met de goede fietsinfrastructuur en de vele horeca-adressen heeft dan ook een grote aantrekkingskracht op Vlamingen.

Ontwikkeling van toerisme en recreatie in Hulst tot 2026

We continueren de ingezette lijn

Het toeristisch ontwikkelplan 2016-2020 vormt het vertrekpunt en de onderlegger voor het toeristisch ontwikkelplan 2022-2026.

Zoals gebleken is uit de evaluatie van het toeristisch ontwikkelplan 2016-2020 is het uitvoeringsplan nog niet afgerond. De ingezette lijn wordt breed gedragen en gewaardeerd.

Onze visie is ook voor 2022-2026 onveranderd:

Hulst, met haar bijzondere ligging aan de Schelde, heeft de mooiste vestingstad van Nederland en heeft hierbij een duidelijk onderscheidend productaanbod binnen, op en buiten de vesting, waarbij de koppeling tussen de vesting, de Schelde en het daar tussen liggende gebied van polders, linies en kreken zowel in fysieke zin als in de beleving van ondernemers en recreanten is gerealiseerd.

We blijven dus inzetten op de speerpunten:

1. Versterk de vesting
2. Versterk de Scheldekust
3. Versterk de verbinding tussen vesting en Schelde.

Vanuit het uitvoeringsprogramma zetten we de komende jaren verder in op:

Versterk de vesting

- De inrichting van het openbaar gebied binnen de vesting zoals benoemd in Visie Vestingstad.
- Een verdere uitrol van de toeristische bewegwijzering en informatieborden op de vestingwallen en in de binnenstad.
- Het vergroten van de belevingswaarde van de noordwestzijde van de vesting waar onlangs het museum is geopend en het filmtheater in aanbouw is. Dit deel van de vesting ontwikkeld zich zo tot het culturele hart van Hulst.

Versterk de Scheldekust

- Samen met het grenspark toeristisch recreatief versterken van de Schelgedorpen Walsoorden, Zeedorp, Emmahaven, Paal en Baalhoek. Dit doen we door uitvoering te geven aan de hiervoor samen met bewoners opgestelde plannen. De met de bewoners uitgewerkte ontwerpen worden in 2023 uitgevoerd. De breed gedragen ontwerpen blijven ons uitgangspunt.
- Realiseren we belevingspunten tussen de Schelgedorpen. De ontwikkelingen langs de Scheldekust pakken we op als onderdeel van de ontwikkeling van Grenspark Groot Saeftinghe.

Versterk de verbinding tussen vesting en Schelde.

- Om de verbinding tussen de vesting en de Scheldekust te versterken brengen we de toeristische basisinfrastructuur verder op orde. De bebording welke we hebben ontwikkeld laat ook bijzondere elementen in onze dorpen en ons landschap op een herkenbare en aantrekkelijke manier zien. Dit doen we ook samen met het grenspark.
- Om de verbinding te versterken maken we de oude linies weer beter zichtbaar in het landschap en maken we het verhaal van de linies bovendien beleefbaar. Ook versterken we de zichtbaarheid van oude en huidige grenzen.

Onze opdracht voor 2022-2026: versterken, verbinden en beleven

Hulst heeft zoveel te bieden. De vestingstad, het omliggende landschap en Grenspark Groot Saeftinghe vormen een samenhangend geheel waar genoeg te beleven is.

Juist het gegeven dat de regio niet gekenmerkt wordt door grootschalige attracties maar het gevarieerde landschap en het veelvoud aan kleinschalige initiatieven maken de regio tot wat ze is. Los van elkaar zijn al deze elementen misschien heel gewoon, maar juist de combinatie van al deze elementen maken het buitengebied bijzonder. Ook voor de verdere toeristische ontwikkeling van de vestingstad Hulst is de samenhang met het buitengebied van belang. De schaal van de vestingstad is immers niet van dien aard dat zij zich als op zichzelf staande bestemming kan door ontwikkelen tot meerdaagse bestemming.

Met de drie speerpunten voor ogen is ons toeristisch beleid voor 2022-2026 gericht op versterking, verbinding en beleving. Op versterking van onze kracht, op het verder verbinden van de vestingstad,

het buitengebied met daarin Grenspark Groot Saeftinghe en de Scheldekust en op het beleefbaar maken van ons unieke landschap.

Dit doen we door in te zetten op:

- Het ontwikkelen van de onthaalstructuur met Hulst als poort naar en vanuit ons buitengebied.
- Stimuleren van ontwikkeling van het overnachtingsaanbod.
- Streekproducten op de kaart te zetten.
- Routes maken het landschap beleefbaar.
- Een attractieve gemeente.
- Het versterken van de verbinding met Grenspark Groot Saeftinghe.
- Toeristisch ondernemend Hulst leert elkaar beter kennen

Op de volgende pagina's is onze inzet verder uitgewerkt en zetten we deze om in concrete acties waarmee we in de periode 2022-2026 aan de slag gaan.

Tijdens de ronde tafelgesprekken met de verschillende ondernemers en betrokken organisaties zijn tal van suggesties gedaan voor versterking van het toeristisch recreatief karakter van Hulst. Een deel van deze suggesties zijn ter inspiratie verspreid over de verschillende thema's als visual opgenomen.

Ontwikkelen onthaalstructuur met Hulst als poort naar en vanuit ons buitengebied

De historische vestingstad heeft door haar voorzieningenniveau een grote aantrekkingskracht op bezoekers en vormt de poort naar het buitengebied en Grenspark Groot Saeftinghe.

Waar gaan we mee aan de slag?

Zoals aangegeven in de beschrijving van het toeristisch profiel en het landschap van Hulst onderscheiden we de vestingstad, het buitengebied en Grenspark Groot Saeftinghe van elkaar.

Voortbordurend op het toeristisch ontwikkelplan 2016-2020 focussen we niet alleen op de vestingstad Hulst maar focussen we ook nadrukkelijk op het buitengebied als drager voor toeristische ontwikkeling van de regio. In dit buitengebied is Grenspark Groot Saeftinghe gelegen als grensoverschrijdend gebied wat zich uitstrekt tot aan de Scheldeoevers waar iedere bezoeker het samenspel tussen de havens, de landbouw en de natuur kan beleven. Daarom wordt aangesloten bij de gebiedsagenda van het grenspark en het daarbij horende ontwikkelingsprogramma.

Midden in ons buitengebied is de historische vestingstad gelegen welke met haar markante torens een baken vormt in de omgeving. In de stad zijn tal van voorzieningen gelegen. Hier concentreren zich het winkelaanbod, de horeca, de meeste overnachtingsadressen en worden door het jaar heen verschillende evenementen en festivals georganiseerd. In de stad zijn de vestingwallen en haar bijzondere verhalen voor jong en oud op een natuurlijke of interactieve wijze te beleven.

Hulst vervult vanwege haar voorzieningenniveau en aantrekkingskracht een belangrijke poortfunctie voor het buitengebied rondom de vestingstad en Grenspark Groot Saeftinghe. De stad vormt het begin- en eindpunt van routes van en naar het landschap rondom de stad. De poort naar de bossen ten zuiden van de stad, naar de Scheldekust of de polders, dijken en kreken welke zich rondom Hulst bevinden. Binnen de poorten van de stad maken bezoekers gebruik van de voorzieningen, om er te overnachten, te eten en te drinken en van daaruit het Landschap te verkennen. Ook concentreert zich hier het cultuur-aanbod, met het filmtheater, het museum en verschillende culturele evenementen op het gebied van muziek of kunst. Hulst is hierbij dus nadrukkelijk niet enkel de plek om de auto te parkeren en van daaruit te vertrekken, maar heeft genoeg te bieden om een dag- of meerdaags bezoek aan de regio te starten en af te sluiten. Ook voor mensen die buiten de stad verblijven vormt Hulst vanwege haar poortfunctie een plaats om aan te landen voor ontspanning, vertier en een boodschap. Op en rondom de vestingwallen en binnen de muren van de vesting zetten we in op versterking van de beleefwaarde van de vesting en op het aanbod van overnachtingsadressen, winkels en horeca. Het gebied in de omgeving van de Kreekzoom en de Wittebrugstraat ten zuiden van Hulst leent zich voor de ontwikkeling van een onthaalpoort in combinatie met het vergroten van de recreatieve waarde van dit gebied.

Hoe gaan we dit doen?

- We blijven inzetten op het versterken van de beleving van de vesting aan de hand van het uitvoeringsprogramma van Versterk de vesting
- In Samenwerking met EGTS Linieland van Waas en Hulst ontwikkeling van de poortfunctie van Hulst in relatie tot het gehele buitengebied en Grenspark Groot Saeftinghe.
- Recreatief ontwikkelen van het gebied rondom de Kreekzoom/ Wittebrugstraat ten zuiden van Hulst in combinatie met een onthaalpoort.

Ontwikkelen overnachtingsaanbod

De regio transformeert van een dagbestemming naar een meerdaagse bestemming, voornamelijk gericht op een meerdaags kort verblijf. Zowel in de vestingstad als in het buitengebied zijn onderscheidende en kwaliteitsvolle overnachtingslocaties te vinden. In Grenspark Groot Saeftinghe is er daarbij ruimte voor bijzondere overnachtingslocaties waar de gebruiker volledig op kan gaan in het landschap. De gemeente Hulst geeft ruimte aan initiatieven om uitbreiding van het overnachtingsaanbod te stimuleren.

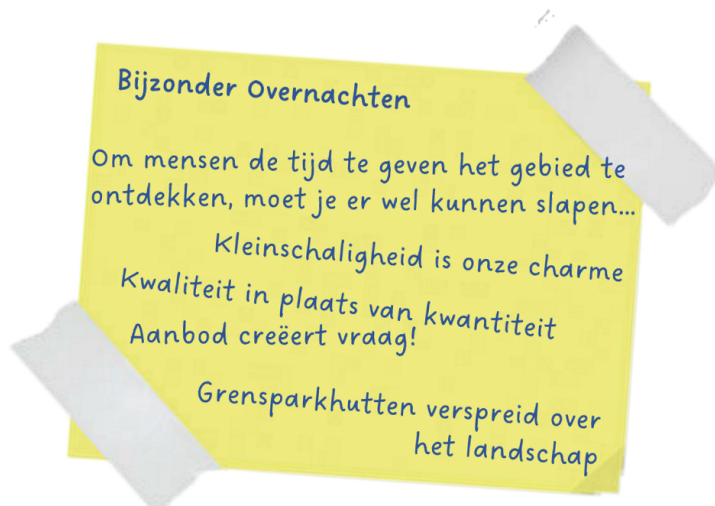
Waar gaan we mee aan de slag?

Het toerisme in Hulst concentreerde zich in het verleden voornamelijk op de stad Hulst. Met name de ligging nabij de grens had een grote aantrekkingskracht op bezoekers vanuit België. Bezoekers kwamen naar de stad voor boter, seksueel vertier, het inwisselen van couponnetjes of goedkope boodschappen. De economie van Hulst floreerde want bezoekers kwamen niet alleen doelgericht de grens over maar wisten ook de horeca en winkels te vinden. De vanzelfsprekendheid waarmee bezoekers van over de grens de stad bezochten is echter voorbij. Het toeristisch ontwikkelplan 2016-2020 zette daarom in op het meer beleefbaar maken van de vestingstad en het omliggende gebied. Hierbij lag de focus nog wel voornamelijk op het dagtoerisme.

De afgelopen jaren zijn de mogelijkheden om in de gemeente Hulst te overnachten toegenomen, zowel binnen de vesting, in Grenspark Groot Saeftinghe of elders in het buitengebied van Hulst hebben ondernemers nieuwe overnachtingsadressen geopend. Variërend van luxe B&B's, hotelfaciliteiten, groepsaccommodaties of glamping.

Vanuit ondernemers – ook ondernemers binnen de verblijfsrecreatieve sector – klinkt de roep om meer overnachtingsfaciliteiten in de gemeente. Het kwantitatieve aanbod aan bedden in de gemeente is te beperkt. Niet alleen te beperkt om te voldoen aan de vraag, maar vooral ook om meerwaarde te geven aan het beleefbare landschap.

Vanuit het toeristisch ontwikkelplan wordt ingezet op een aantrekkelijk en beleefbaar landschap, op de rijkdom aan smaken uit de regio, op storytelling als drager onder routes en op de ontwikkelagenda voor Grenspark Groot Saeftinghe. Om publieke investeringen op deze thema's te rechtvaardigen en ondernemers te stimuleren om activiteiten te ontplooiën en voldoende verdienvermogen te creëren op deze thema's is het van belang dat er voldoende marktpotentieel is. Met oog daarop is een kwantitatieve groei van het aantal overnachtingen en daarmee samenhangend het aantal overnachtingsmogelijkheden wenselijk.



Het is echter niet de gemeente die bedden creëert, dit is aan ondernemers. De gemeente schept daarvoor een gunstig klimaat. Regelgeving en procedures mogen geen rem zijn op ontwikkelingen om bedden te creëren, maar geven de kaders aan waarbinnen ondernemers kunnen ontwikkelen.

Het gaat echter niet alleen om kwantiteit. De wens om meer bedden te creëren hangt namelijk nauw samen met de wens om onderscheidend te zijn. Zowel onderscheidend als regio, als onderscheidend als ondernemer. Ingezet wordt daarom niet op veel van hetzelfde maar op unieke concepten op unieke locaties. Overnachtingslocaties moeten passen op de plek waar deze gecreëerd worden. In het buiten-

gebied zijn bijvoorbeeld groepsverblijven of bijzondere kampeerobjecten bijvoorbeeld mogelijk, terwijl in de vesting veel meer wordt ingezet op hotelfaciliteiten. Hotel Hulst heeft uitbreidingsplannen. Vanuit de toets op de ladder voor duurzame verstedelijking is gebleken dat deze ontwikkelruimte er is. Ruimte wordt ook geboden aan concepten waarbij er verspreid over de vestingstad (bijvoorbeeld boven winkels) hotelkamers worden gerealiseerd (met een centrale bedrijfsvoering) of is er ruimte voor kwalitatieve B&B faciliteiten. Ook in de omgeving van Perkpolder (Waterzande) is het wenselijk om verblijfsrecreatieve mogelijkheden te creëren, bijvoorbeeld in de vorm van hotelfaciliteiten of luxe vakantiehuizen.

Bij alle ontwikkelingen is het van belang om oog te houden voor leefbaarheid en het behouden van balans tussen toeristische ontwikkelingen en voorzieningen voor bewoners.

In het Grenspark wordt ingezet op bijzondere overnachtingslocaties waar gebruikers volledig kunnen opgaan in het landschap en het gevoel kunnen hebben alleen op de wereld te zijn. Dit bijvoorbeeld in de vorm van off-the-grid trekkershutten (grensparkhuisjes) welke enkel te voet te bereiken zijn. Ook hierin kan gevarieerd worden qua luxeniveau. Back to nature hoeft immers niet back to the basics te zijn. Faciliteiten moeten immers aansluiten bij de doelgroepen waarop vanuit de marketingvisie al wordt ingezet.

Grootschalige initiatieven worden niet op voorhand uitgesloten maar worden ook niet per definitie omarmd. Telkens moet getoetst worden of het initiatief past bij de schaal van de locatie en meerwaarde creëert voor de omgeving. Draagt een initiatief bijvoorbeeld ook bij aan het in stand houden van het voorzieningenniveau voor bewoners of creëert een initiatief meerwaarde voor andere sectoren zoals de landbouw?

Bij het toetsen van initiatieven kijkt de gemeente niet enkel naar de ruimtelijke onderbouwing maar ook naar de mate van onderscheidend vermogen en het creëren van (maatschappelijke) meerwaarde voor de omgeving. Omdat beoordeling van dergelijke subjectieve criteria arbitrair is, is het een optie om onafhankelijke commissie welke een adviserende rol heeft aan het college in het leven te roepen.

Voorwaarde voor het kunnen uitbreiden van de overnachtingsmogelijkheden in met name het buitengebied is dat de Provincie Zeeland hiervoor ruimte creëert. Vanuit de provinciale omgevingsverordening is ontwikkelruimte beperkt. Door de gemeente Hulst als aandachtsgebied te benoemen kan er – binnen kaders zoals hiervoor benoemd – ontwikkelruimte worden gecreëerd. Dit sluit ook aan op de ontwikkelagenda van Grenspark Groot Saeftinghe en draagt bovendien bij aan het faciliteren van spreiding van toeristen.

Bij de ontwikkeling van overnachtingslocaties gaat ook specifieke aandacht uit naar initiatieven van agrariërs. Ontstaan er door het initiatief nieuwe verdienmodellen waardoor een boer – binnen de opgaven van deze tijd – juist nieuw toekomstperspectief krijgt? Toerisme kan bijdragen aan het vernieuwen, veranderen en voortbestaan van de agrarische sector in de regio.

Hoe gaan we dit doen?

- Scheppen van een gunstig klimaat voor uitbreiding van kwalitatieve overnachtingsmogelijkheden in Hulst en in het buitengebied. Hierbij zetten we in op unieke concepten op unieke locaties welke passen bij de aard en schaal van Hulst.
- Bij de Provincie Zeeland inzetten op het benoemen van Hulst als aandachtsgebied zodat er binnen af te stemmen kaders ontwikkelruimte ontstaat.

Streekproducten op de kaart

Hulst is rijk aan smaken. In de regio worden tal van producten lokaal geproduceerd. Daarnaast wordt de regio geroemd om haar bourgondische karakter. Lekker en goed eten zit in het DNA van de Hulstenaars verweven. We zetten in op het verbinden van producenten en horeca-uitbaters door de inzet van een culinair makelaar om zo streekproducten letterlijk op de kaart te zetten. Bewoners en bezoekers kunnen de enorme variatie aan smaken uit de regio niet alleen proeven in de horeca maar kunnen ook thuis aan de slag met producten welke ze tijdens een fiets- of wandeltocht verzamelen of welke men kan vinden in een onbemande streekwinkel.



Grenspark Groot Saeftinghe heeft een eigen streekmerk: Groot Saeftinghe Smaekt. Producenten worden gestimuleerd om hun producten onder de vlag van dit streekmerk te brengen zodat dit de uitstraling van het gebied versterkt. Samen met het grenspark werken we het concept van het streekmerk verder uit.

Waar gaan we mee aan de slag?

Als landbouwgebied is het logisch dat het aanbod van producten welke lokaal geproduceerd worden uitgebreid is. De grootschalige landbouw produceert niet alleen voor de lokale markt maar producten vinden vanuit Hulst hun weg binnen Nederland en over de grens. Veel producten zoals aardappelen, suikerbieten, graan of mais groeien overal in het land en zijn dus niet specifiek iets voor Hulst. Maar toch zijn ook deze producten – zij het na bewerking – het proeven en beleven waard. De regio is in ons land de grootste producent van Conference peren en bruine bonen. Niet direct producten welke een grote mate aan bekendheid voor de regio zullen genereren zoals de Limburgse vlaai of de Zeeuwse bolus, maar het gebied is zo vol van smaak dat juist deze diversiteit het proeven waard is.

Hulst staat bekend als bourgondische regio. Dit is niet alleen te danken aan de ligging nabij Vlaanderen. Hulstenaren genieten van het leven, kijk op een doordeweekse dag maar eens op de Grote Markt in Hulst: de terrassen zijn hier altijd goed gevuld. Ook de in de streek gebrouwen bieren en gestookte li-keuren benadrukken dit.

In de streek worden tal van producten lokaal geproduceerd. Producten om van te proeven maar ook producten welke vooral zorgen voor mooie plaatjes. Wat te denken van de tulpenvelden, de bloeiende bloesem van de fruitbomen of het karakteristieke paarse vlas?

Om het bourgondische en eigen karakter van de regio te benadrukken worden restaurants en horeca-uitbaters gestimuleerd om lokaal geproduceerde producten te gebruiken bij het samenstellen van hun menukaart. Hierbij worden ze uitgedaagd om ook voor de producten te kiezen welke minder gangbaar zijn in de horeca, denk bijvoorbeeld aan de bruine boon. Om de horeca en boeren en telers aan elkaar te verbinden zetten we in op een projectmatige aanpak waarbij een culinair makelaar beide partijen met elkaar in verbinding brengt. Onbekend maakt immers vaak onbemind. Zo vergroten lokale producenten hun lokale afzetmarkt. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van de regio, creëert extra verdienvermogen voor lokale boeren en telers en verkleint de ecologische voetafdruk van producten. Immers door het weghalen van schakels uit de keten wordt deze korter. De rol van de culinair makelaar is niet alleen gericht op verbinding maar ook op inspiratie: aan restaurateurs en koks laten zien wat je met de verschillende producten kunt. We zoeken hierbij naar samenwerking met de andere Zeeuws-Vlaamse gemeenten en met onze Vlaamse buurgemeenten zodat we de smaak van de regio in breder verband kunnen oppakken.

Uiteindelijk is het natuurlijk van belang dat de producten en smaken uit de regio bij de consument terecht komen. Op de toeristische portal wordt daarom inspiratie geboden, worden verhalen verteld over de teelt van bepaalde gewassen en is eenvoudig vindbaar waar je producten kunt komen proeven. Om niet alledaagse producten extra onder de aandacht te brengen kan hierbij ook gewerkt worden met themaweken. Tijdens een themaweek staat één bepaald product centraal en worden horeca uitbaters uitgedaagd om met dit product te koken.

Ook thuis of op het vakantieadres kunnen mensen – inwoners en bezoekers – aan de slag met de producten uit de streek. Verspreid door het buitengebied van Hulst vinden mensen de producten op het erf bij telers. Op de fiets of te voet kunnen mensen hun menu bij elkaar ‘stropen’. Denk bijvoorbeeld aan een traditionele stoverij waarbij de tocht voert langs een vleesboer, groenteboer, brouwerij en aardappelboer of een pannenkoekenroute waarbij men onderweg meel, melk, eieren, spek en peren verzamelt. Op de toeristische portal worden alle producenten via een interactieve kaart zichtbaar gemaakt, zodat mensen eenvoudig op zoek kunnen gaan naar producenten en hun product. Hier worden ook regelmatig recepten gedeeld met producten uit de streek en van het seizoen. We leggen hierbij de koppeling met het project Boergondische Buren welke vanuit de EGTS-samenwerking al is opgestart.

Op verschillende plaatsen in de gemeente wordt het aanbod van producten geconcentreerd. Dit kan bijvoorbeeld door het starten van een landschapswinkel (als vorm van een nieuwe economische drager) maar ook door het aanbieden van streekproducten ‘uit de muur’. Hiertoe worden versautomaten geplaatst waarin producenten en telers hun producten beschikbaar kunnen stellen en waaruit consumenten producten kunnen kopen. Zo worden brood, vlees, bier, eieren, fruit en aardappelen in één onbemande shop aangeboden. De locatie van deze onbemande streekwinkels kan gekoppeld worden aan de onthaalpoorten van Grenspark Groot Saeftinghe zodat de aantrekkelijkheid en multifunctionaliteit van deze poorten versterkt wordt. In eerste instantie zal hierbij gewerkt worden met een mobiele onbemande shop welke op verschillende locaties kan worden geplaatst.

Hoe gaan we dit doen?

- Samen met het Grenspark inzetten op verbinden van horeca, boeren en telers door opstarten project gericht op verbinding en inspiratie.
- Samen met het Grenspark zichtbaar maken van smaken en producten uit de regio door ontwikkeling van smaakroutes, uitdragen van smaken via toeristische websites en het ontwikkelen van het streekmerk Groot Saeftinghe Smaekt.
- Samen met het Grenspark vergroten van de verkrijgbaarheid van streekproducten door waar mogelijk ruimte te geven aan landwinkels en onbemande winkel(s).

Routes maken het landschap beleefbaar

Het landschap vormt de belangrijkste troef voor het toeristisch recreatieve product van de regio. We zetten daarom in op behoud, herstel en het zichtbaar en toegankelijk maken van landschapselementen en het landschap. Een aantrekkelijk en beleefbaar landschap vormt immers de belangrijkste drager onder het toeristisch recreatieve product en is een randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de andere speerpunten. Sterke en aantrekkelijke routenetwerken vormen vervolgens het middel om het landschap te ontdekken. Hierbij zetten we storytelling in als instrument om het landschap leesbaar en beleefbaar te maken.

Waar gaan we mee aan de slag?

Hulst kent een rijke geschiedenis. Een geschiedenis van strijd met indringers van buitenaf en een strijd met het water. Overal in het landschap zijn de sporen zichtbaar van een rijk verleden. Denk bijvoorbeeld aan de linies welke een lijn door het landschap vormen als teken van de strijd met de Spanjaarden gedurende de 80-jarige oorlog of de vele kreek welke door het landschap meanderen als teken van de strijd met het water. Het landschap vormt de belangrijkste troef voor het toeristisch recreatieve product. Overal in het landschap zijn sporen van een rijk verleden zichtbaar. Naast de fysieke sporen in het landschap liggen er verspreid over de gehele regio kwalitatieve routenetwerken.

Het behoud, herstel en zichtbaar maken van deze landschapselementen is belangrijk ter versterking van de beleving. Hierbij geven we in eerste instantie prioriteit aan het herstellen en versterken van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de linies. Dit kan zowel fysiek als door toepassing van instrumenten zoals augmented reality. Eerste prioriteit ligt hierbij op de Liniedijk.

Om het landschap optimaal te kunnen beleven is het belangrijk dat gebruikers zich zoveel mogelijk door het landschap en niet langs het landschap kunnen bewegen. Uiteraard met respect voor natuurwaarden. Toegankelijkheid van natuurgebieden, dijken, kreekoevers en landbouwpercelen (in de vorm van boerenlandpaden) versterkt de aantrekkelijkheid en de belevingswaarde van het landschap. Recreatieve routenetwerken zijn vervolgens het ideale middel om dit landschap te ontsluiten. In relatie tot het project ‘Versterk de Schelde kust’ zetten we tussen Paal en Perkpolder in op een aaneensluitende fietsverbinding langs de zoute en zoete kant van de dijk. Hierbij geven we niet alleen aandacht aan de fysieke fietsverbinding, maar ook aan de beleefbaarheid van de route.

Naast de fysieke sporen in het landschap liggen er verspreid over het gehele buitengebied van Hulst kwalitatieve routenetwerken. Routenetwerken voor de fietser, mountainbiker en wandelaar. De bestaande netwerken lenen zich goed voor het ontsluiten en verbinden van de fysieke sporen en verhalen. De

opkomst van de e-bike heeft de actieradius enorm vergroot. Zeker voor de zilveren vossen biedt dit volop mogelijkheden om een groot gebied te ontdekken. In aansluiting op de route- en mobiliteitsvisie welke is opgesteld voor Grenspark Groot Saeftinghe zetten we in ons gehele buitengebied in op het verder versterken en verbeteren van de routenetwerken, zowel voor fietsers als voor wandelaars. Met name **voor het wandelnetwerk is een verdere opwaardering wenselijk**. Door meer onverharde kilometers over boerenland, over dijken en langs krekken aan het netwerk toe te voegen wordt de belevingswaarde en aantrekkelijkheid van het netwerk versterkt. Hierbij ligt de focus in eerste instantie op het grenspark en trekt de gemeente Hulst samen met de samenwerkingspartners van het grenspark op. In aanvulling hierop wordt ook gezien of het netwerk ook in de rest van het buitengebied een verdere opwaardering kan krijgen. Met name de Clingse en Steense bossen vormen een aantrekkelijk wandelgebied buiten het grenspark.

Uitgangspunt hierbij is dat **de hoogste kwaliteitsstandaard voor recreatieve routenetwerken wordt nagestreefd**, de routenetwerken vormen immers een belangrijk instrument om het landschap te ontdekken. Kapotte en ontbrekende bewegwijzering doet afbreuk aan de beleving en vormt geen visitekaartje voor het landschap. Ook een naadloze aansluiting op routenetwerken over de grens is hiervoor van groot belang. Dit geldt niet alleen voor bebording maar ook voor informatievoorziening en productontwikkeling. De recreant moet zich grenzeloos door het landschap kunnen bewegen.



De recreatieve routenetwerken zijn niet alleen van belang voor toeristisch gebruik maar worden ook veelvuldig door bewoners gebruikt. Voor een recreatieve rit in de eigen woonomgeving maar ook ter bevordering van een gezonde en vitale leefstijl.

Naast de routenetwerken voor fietsers en wandelaars is een uitbreiding van andere routestructuren gewenst. Rondom Hulst ligt een grensoverschrijdende mountainbikeroute en er loopt een bewegwijzerde wielerroute door de gemeente, gekoppeld aan de grootste wielrenner welke de regio heeft voortgebracht: Theo Middelkamp. Vanwege de kwalitatieve wegen in het buitengebied van Hulst is het gebied enorm in trek bij wielergroepen en wielertoeristen. Deze groepen rijden niet alleen een rondje, maar maken ook gebruik van de horeca. Gekoppeld aan het WK Veldrijden welke in 2026 in Hulst verreden zal worden zet de gemeente Hulst in op **versterking van de wielergemeente**. Vanuit het toeristisch ontwikkelplan wordt daarom ingezet op uitbreiding van routes voor mountainbikers, veldrijders en wielrenners, onder andere door realisatie van een bikepark in Hulst. Hiermee richten we ons niet alleen op fietsers van buiten de gemeente maar ook nadrukkelijk op onze eigen jeugd. Door de uitbreiding van het routeaanbod wordt de aantrekkelijkheid van Hulst als wielergemeente versterkt, maar wordt ook ingezet op een betere spreiding waardoor de druk op de huidige routes wordt verlaagd. In relatie tot het speerpunt verblijf zetten we tevens in op het creëren van overnachtingsmogelijkheden voor wielergroepen waardoor ook op dit thema arrangementen aangeboden kunnen worden.

Naast de aandacht voor recreatieve routestructuren voor wandelaars, fietsers, wielrenners, veldrijders en mountainbikers onderzoeken we de mogelijkheid om ook routes of routenetwerken te realiseren voor ruiters en menbers. Met name in de omgeving van Steense bossen is de ondergrond geschikt om ruiters goed te faciliteren. Uitgangspunt bij de ontwikkeling van routestructuren is 'samen waar het kan, gescheiden waar het moet'. Zo zitten verschillende doelgroepen elkaar niet in de weg, maar

voorkomen we ook dat er een kluwen aan routes en bewegwijzering in het landschap komt te liggen. Sturen op gedrag is hierbij van belang om gebruikers van routes bewust te maken van elkaars aanwezigheid en van hun omgeving.

Het **beter benutten van het water** rondom de vestingstad en in het landschap is een breed gekoesterde wens. Het water leent zich voor recreatieve activiteiten zoals kanoën, suppen of varen. We onderzoeken de mogelijkheden van watersportmogelijkheden op de vest. Wellicht kunnen hiervoor de randvoorwaarden en faciliteiten worden geschapen. Gebruikers kunnen hierbij gebruik maken van hun eigen SUP-board of kano, daarnaast dagen we ondernemers uit om huurvaartuigen aan te bieden. Een goede afstemming met de visvereniging is van belang om te voorkomen dat gebruikers in elkaars vaar- of viswater zitten. De mogelijkheid om ook routes te creëren in de kreken welke door het buitengebied van Hulst lopen worden onderzocht. Het water in de kreken is van groot belang voor de landbouw en de oevers zijn belangrijke broedplaatsen voor eenden. Verstoring door recreatief gebruik moet beperkt of vermeden worden. De randvoorwaarden voor een verantwoord recreatief medegebruik moeten daarom verder worden uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is om aan de hand van de uitgewerkte randvoorwaarden een pilot uit te voeren zodat er in een afgebakend gebied proefgedraaid kan worden alvorens een netwerk van vaarroutes door het buitengebied wordt aangelegd.

De routenetwerken lenen zich goed voor het ontsluiten en verbinden van de fysieke sporen en verhalen.

Picknickplaatsen lenen zich uitstekend voor het vertellen van een verhaal of het ontsluiten van digitale informatie. Zodoende kunnen deze voorzieningen ook worden ingezet voor storytelling. Bijvoorbeeld in de vorm van een bedrukt tafelblad of een informatiepaneel. We willen het landschap echter niet vol zetten met informatiepanelen en bebording. Deze vergen veel onderhoud en doen – wanneer deze er te veel staan – afbreuk aan het landschap. We zetten daarom – in combinatie met fysieke elementen – in op digitale toepassingen om informatie over te dragen en verhalen te vertellen. De vlucht welke digitale toepassingen de afgelopen jaren hebben genomen biedt kansen om onzichtbare landschapselementen zoals de linies weer tot leven te wekken waardoor deze meer gaan spreken en voor de gebruiker in de totale context zichtbaar worden. Dergelijke digitale toepassingen moeten wel eenvoudig vindbaar worden gemaakt, ook voor een passant welke niet gebruik maakt van een route-app. Door aan te geven dat zich op een locatie een verhaalpunt bevindt kunnen bezoekers eenvoudig bij het verhaal uitkomen

Hierbij benutten we ook de rol van verhalenvertellers, zoals de pagadders. Binnen de vesting is vanuit het programma Versterk de Vesting de afgelopen jaren ingezet op storytelling door de pagadders. Deze kleine figuurtjes nemen de bezoeker mee op pad door de vestingstad. De figuren zijn in eerste instantie vooral gericht op kinderen, gekoppeld aan de vindplaats. De komende jaren zetten we binnen de vesting in op het verder versterken van de rol van deze verhalenvertellers. De pagadders vormen een gids welke de bezoekers aan de hand van hun belevenissen het verhaal van de vestingstad vertellen. Dit hoeft niet enkel op kinderen gericht te zijn, ook voor volwassen bezoekers kunnen de pagadders fungeren als interactieve stadsgids. Via een app en via informatieborden worden verhalen verteld welke de bezoeker niet alleen door de stad voeren maar ook meenemen het verdere landschap in. Aan de hand van de verhalen van de pagadders kunnen bezoekers zo ook het buitengebied en de dorpen ontdekken, vooral ook gekoppeld aan de Staats Spaanse Linies. Op de fiets neemt een bezoeker een pagadder als het ware achterop welke hem of haar door het landschap leidt.

In het Grenspark en vanuit het Grenspark richting de vesting zetten we ook storytelling in als instrument om het landschap te ontdekken. Wat de pagadder voor de vestingstad en voor de verbinding tussen de vestingstad en het omliggende landschap is moet een ander figuur zijn voor het grenspark en de verbinding tussen het grenspark en de rest van het buitengebied, ook in het westen en zuiden van de gemeente. Wat te denken van een bruine kiekendief welke je in vogelvlucht meeneemt door het landschap en de verhalen vertelt over natuur, landbouw en havens? Ook voor de verbinding tussen de rest van het buitengebied, het Grenspark en de vestingstad wordt een figuur gecreëerd welke de verhalen weer vanuit een ander perspectief vertelt. Bijvoorbeeld Reynaert de Vos welke de bezoeker aan de hand van zijn karakteristieke verhalen het landschap ten westen en zuiden van de vesting laat ontdekken. Zo creëren we drie figuren welke allen vanuit hun eigen perspectief de bezoeker meenemen door het landschap. Op die manier worden verhalen, de rijke historie en de kenmerkende eigenschappen van het betreffende deel van Hulst en het buitengebied telkens weer uit een ander perspectief belicht.



Naast de digitale toepassingen waarvoor de genoemde figuren zich goed lenen is er niets zo leuk als de echte – sterke – verhalen van inwoners van het gebied. Stads- en landschapsgidsen zitten boordevol verhalen, niet alleen over de bekende historie maar vooral ook over bijzondere gebeurtenissen en bijzondere bewoners van het gebied. Denk bijvoorbeeld aan verhalen over smokkelaars. Het uitbreiden en versterken van het gidsenteam is belangrijk om deze authentieke verhalen verteld te krijgen. Het aanbod aan wandelingen en fietstochten onder leiding van een gids voor groepen en individuele bezoekers (op inschrijving) wordt uitgebreid. Daarnaast willen we meer gidsen opleiden waarbij er ook specifiek aandacht wordt gegeven aan storytelling.

Hoe gaan we dit doen?

- Behoud, herstel en zichtbaar maken van landschapselementen, waar mogelijk, ter versterking van de beleving. Prioriteit ligt hierbij op het herstellen en versterken van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de linies.
- Toegankelijkheid van natuurgebieden, dijken, kreekoevers en landbouwpercelen (in de vorm van boerenlandpaden) versterken met oog op de aantrekkelijkheid en de belevingswaarde van het landschap
- Versterking van de recreatieve routenetwerken met speciale aandacht voor het opwaarderen van het wandelnetwerk
- Versterking van Hulst als wielergemeente door uitbreiding van routes voor mountainbikers, veldrijders en wielrenners.
- Onderzoek naar mogelijkheid om routes te creëren voor ruiters en menners en voor waterrecreanten.
- Stimuleren en faciliteren van watersportmogelijkheden op de vest.
- Versterken van de rol van fictieve verhalenvertellers als onderlegger onder routes. Hierbij samenwerken met het Grenspark met oog op uitwisseling en verbinding.
- Zowel digitaal als via infoborden verhalen uit de regio voor het voetlicht brengen van bezoekers met focus op de Staats Spaanse Linies.
- Uitbreiden en versterken van het gidsenteam, zowel voor het buitengebied als voor de vestingstad.

Attractieve gemeente

Attracties en voorzieningen voegen waarde toe, zowel economische waarde als belevingswaarde. We zetten in op uitbreiding van het voorzieningenniveau en staan positief tegenover de ontwikkeling van een bij onze identiteit passende attractie om zo de attractiviteit van onze gemeente te versterken.



Waar gaan we mee aan de slag?

Het gebied kent geen grote dagattracties welke op zichzelf de reis waard zijn en welke van daaruit economische meerwaarde aan de regio geven. Juist de kleinschalige initiatieven voor recreatie, de aanwezige horeca, de overnachtingsadressen en het landschap vormen gezamenlijk de ingrediënten welke het toeristisch recreatieve product van Hulst karakteriseren. Geen grootse in het oog springende attracties, maar juist het gewone maakt het gebied bijzonder.

Hulst heeft niet de beschikking over een dagattractie welke uit zichzelf de aantrekkingskracht van de regio vergroot. De ontwikkelingen in Grenspark Groot Saeftinghe met daarin als beeldbepalend element de panoramaheuvel in de huidige Hedwigepolder is een ontwikkeling welke voor de regio toekomstgericht iconische waarde heeft (en welke als statement product kan gaan fungeren). Vanuit ondernemers is er behoefte aan een slecht-weer-voorziening, of beter nog een altijd weer voorziening in de regio. Hierbij zoeken we vooral naar een voorziening welke ook waarde toevoegt aan de regio en welke het DNA versterkt. Een indoorkartbaan voegt inhoudelijk bijvoorbeeld geen waarde toe aan het profiel van de regio. Een klimpark met klimhal, ziplines en buitenklimmogelijkheden is een voorbeeld van een attractie welke past bij het karakter van Hulst en welke in de omgeving niet aanwezig is. Een dergelijke attractie kan bijvoorbeeld gekoppeld worden aan vernieuwing van het zwembad waardoor ook deze aan attractieve waarde wint. De omgeving van de Kreezoom/ Wittebrugstraat aan de zuidzijde van de vestingstad leent zich voor dergelijke initiatieven. Hierbij kijken we ook naar de mogelijkheid om dit te koppelen aan de ontwikkeling van een onthaalpoort in Hulst.

Initiatieven voor dergelijke attracties liggen echter bij de markt. Initiatieven in deze richting worden toegejuicht en vanuit een positieve grondhouding beoordeeld.

Het cultureel erfgoed in de gemeente vormt de belangrijkste onderlegger onder routenetwerken en vormt de basis voor verhalen waarop het recreatief product geënt is. Zoals benoemd onder 'Routes maken het landschap beleefbaar' benutten en versterken we het cultureel erfgoed om zo de beleevingswaarde van ons landschap te versterken. Hierbij leggen we ook nadrukkelijk de koppeling met het cultuurbeleid. Museum Hulst en de nieuwe bioscoop vormen binnen de muren van de vesting belangrijke culturele instellingen welke ook toeristisch benut kunnen worden. Bijvoorbeeld door exposities of voorstellingen te koppelen met het erfgoed buiten en aan routes of arrangementen. Ook culturele instellingen en activiteiten, zoals kleinschalige evenementen, kunnen recreatief benut worden waardoor deze ook bijdragen aan de attractiviteit en aantrekkelijkheid van de gemeente Hulst. Zo versterken cultuur en recreatie elkaar.

In aanvulling op de routenetwerken vormen voorzieningen een toegevoegde waarde voor de aantrekkelijkheid en beleevingswaarde van het landschap. Gekoppeld aan de recreatieve routenetwerken zetten we in op realisatie van picknickplaatsen, stallingmogelijkheden voor fietsen en overstapmogelijkheden op ander vervoer. Hierbij leggen we nadrukkelijk de koppeling met de route- en mobiliteitsvisie voor Grenspark Groot Saeftinghe. Op verschillende plaatsen realiseren we onthaalpoorten van waaruit het gebied verkend kan worden. Bezoekers kunnen hier de auto achterlaten en op de fiets, te voet of met andere vormen van vervoer het landschap verkennen. Omdat deze poorten veelal aan de randen van

het Grenspark gelegen zijn moet beweging vanuit een onthaalpoort in alle richtingen worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Binnen de gemeente zijn de mogelijkheden om een fiets te huren zeer beperkt aanwezig. Wel zijn er een aantal aanbieders van huurscooters actief. Vanuit de route- en mobiliteitsvisie voor het grenspark zetten we in op realisatie van een deelfietsstelsel. Hierbij sluiten we aan op de initiatieven welke hierin al vanuit het grenspark zijn genomen. Gekoppeld aan de onthaalpoorten kunnen deelfietsen worden geplaatst, zodat bezoekers gefaciliteerd worden bij het overstappen van de auto op de fiets. De gemeente heeft hierin een stimulerende en faciliterende rol. Het breder aanbieden van huurfietsen in de gemeente is een breed gedragen wens maar ligt buiten de directe invloedssfeer van de gemeente. Het initiatief hiervoor ligt bij de markt, de gemeente juicht initiatieven in dit kader toe en heeft richting aanbieders een voorwaardenscheppende en faciliterende rol.

Hoe gaan we dit doen?

- In samenhang met de ontwikkeling van de onthaalstructuur voor het grenspark verspreid door het landschap inzetten op realisatie van picknickplaatsen, stallingsmogelijkheden voor fietsen en overstapmogelijkheden op ander vervoer. Deze plaatsen benutten voor storytelling (zowel fysiek als digitaal).
- Gekoppeld aan de route- en mobiliteitsvisie voor het grenspark zetten we in op realisatie van een deelfietsstelsel.
- Voorwaardenscheppend stimuleren en faciliteren van marktinitiatieven ten aanzien van verhuur van vervoermiddelen en de realisatie van dagattracties welke aansluiten bij het karakter van Hulst.
- Kunst en cultuur in de gemeente inzetten om bezoekers aan te trekken.



Versterking van de verbinding met Grenspark Groot Saeftinghe.

Het ontwikkelingsprogramma 2021-2026 voor Grenspark Groot Saeftinghe en het Toeristisch Ontwikkelplan van de gemeente Hulst zijn nauw met elkaar verweven. Initiatieven en projecten vanuit het toeristisch ontwikkelplan worden afgestemd met de samenwerkingspartners binnen het grenspark gericht op verrijking van het concept en het creëren van maatschappelijke, ecologische en economische meerwaarde.

Waar gaan we mee aan de slag?

De gemeente Hulst is partner van Grenspark Groot Saeftinghe. Voor Grenspark Groot Saeftinghe is een ontwikkelingsprogramma 2021-2026 opgesteld waaraan de verschillende partijen uitvoering geven. Het toeristisch ontwikkelplan van de gemeente Hulst en het ontwikkelingsprogramma voor het grenspark staan beiden niet op zichzelf. Waar ontwikkelingen zich in het werkgebied van het grenspark bevinden stemt de gemeente Hulst deze af met haar partners binnen het samenwerkingsverband. Niet met als doel om toestemming te vragen maar om vanuit co-creatie te komen tot het creëren van meerwaarde en het verrijken van een initiatief. Meerwaarde in maatschappelijk, ecologisch en economisch opzicht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan initiatieven van ondernemers voor het creëren van overnachtingsmogelijkheden. Het samenwerkingsverband vormt dus niet een extra juridische laag om initiatieven te toetsen, maar zij is gericht op verrijking en afstemming.

Andersom is het ook van belang dat de gemeente Hulst vanuit het toeristische beleidsveld nauw betrokken blijft bij ontwikkelingen in het grenspark. Zeker waar het ontwikkelingen op het grondgebied van de gemeente betreft welke raken aan het toeristisch beleid. Het toeristisch ontwikkelplan vormt voor ontwikkelingen in Grenspark Groot Saeftinghe een toetsingskader en geeft richting aan de ontwikkelingen zoals de gemeente Hulst deze als samenwerkingspartner voor ogen heeft.

Hoe gaan we dit doen?

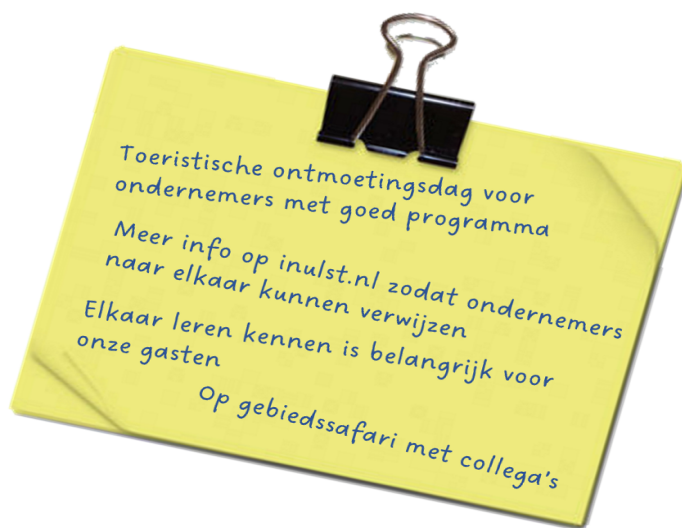
- Structurele afstemming van de uitvoering van het toeristisch ontwikkelingsplan aan het ontwikkelingsprogramma voor Grenspark Groot Saeftinghe ten aanzien van de toeristisch-recreatieve componenten.

Toeristisch ondernemend Hulst leert elkaar beter kennen

De vestingstad Hulst, het buitengebied van Hulst en Grenspark Groot Saeftinghe vormen een eenheid. Voor de bezoeker is het van belang dat dit ook als zodanig wordt uitgedragen. Dit gebeurt via de toeristische websites, via gastheren en gastvrouwen in het gebied en via de verschillende infopunten. Om dit te stimuleren is het van belang dat ondernemers elkaar kennen, immers alleen dan kunnen bezoekers geïnspireerd en doorverwezen worden.

Waar gaan we mee aan de slag?

Voor de verdere toeristische ontwikkeling van de regio is samenwerking tussen partijen het sleutelwoord. Zowel onder de vlag van Inulst als onder de vlag van Grenspark Groot Saeftinghe dragen we de kracht en het onderscheidend vermogen van de regio uit, ieder vanuit een eigen marketingplan en marketinguitingen. Dit gebeurt ieder vanuit een eigen focus, maar wel met afstemming om er voor te zorgen dat er een eenduidige boodschap is.



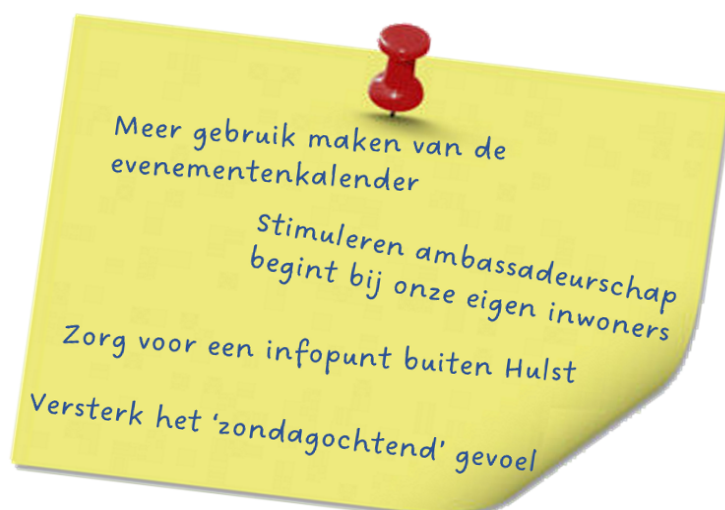
Omdat het Grenspark ook betrekking heeft op activiteiten aan de andere kant van de grens en het toeristisch aanbod in Hulst ook groter is dan het aanbod in het grenspark is het van belang dat informatie op een eenduidige manier wordt aangeboden en dat ondernemers en activiteiten welke in het Nederlandse deel van het grenspark zijn gevestigd via beide portals zichtbaar is. Ook is het voor de herkenbaarheid van zowel Grenspark Groot Saeftinghe als Inulst van belang dat de gebruiker ziet dat er sprake is van een eenheid. Aan de marketeers van beide entiteiten daarom de opdracht om beide merken met elkaar te connecten.

Zowel afzonderlijk als samen vermarkten we het toeristisch recreatief aanbod in de regio, bijvoorbeeld door middel van campagnes. Hulst en het Grenspark zijn onderdeel van de bestemming Zeeland en voegen hierbinnen een uniek en onderscheidend deel toe. Samen met ondernemers uit de regio geven we invulling aan campagnes om zo de gezamenlijke zichtbaarheid te vergroten en de regio en activiteiten onder de aandacht te brengen van (potentiële) bezoekers.

Ondernemers vormen een belangrijke rol als het gaat om gastheerschap. Zij vormen het eerste aanspreekpunt voor bezoekers en zijn zodoende gastheren en gastvrouwen voor de regio. We zetten in op versterking van het gastheerschap door ondernemers op te leiden als gastheer of gastvrouw voor de

regio. Vanuit Grenspark Groot Saeftinghe en aan de hand van het toeristisch ontwikkelplan 2016-2020 is de afgelopen jaren al ingezet op gastheerschap. Ook hier is het van belang dat ondernemers niet hoeven te kiezen tussen een gastheerschapscursus voor enkel het grenspark of een gastheerschapscursus voor de regio. Het is wenselijk dat ondernemers uit het Grenspark ook leren over het aanbod in de rest van de gemeente en dat ondernemers van buiten het Grenspark ook op de hoogte zijn van het aanbod in het grenspark. Door het modulair inrichten van de gastheerschapscursus kan eenieder over dezelfde basisinformatie beschikken en kan er verdieping geboden worden gekoppeld aan de ligging van een onderneming.

De afgelopen jaren is ingezet op de versterking van de vesting. Qua organisatie is het echter van belang om de muren af te breken en ervoor te zorgen dat ondernemers met elkaar in verbinding staan. Gebleken is dat ondernemers ten westen van de vesting het aanbod in het Grenspark onvoldoende kennen en dat ondernemers van binnen de vesting nauwelijks weet hebben van het aanbod buiten de stad. Hier ligt een belangrijke rol weggelegd voor het bezoekersmanagement. Zij zijn immers niet alleen verantwoordelijk voor het vermarkten van het aanbod in de vesting maar ook op het toeristisch aanbod daarbuiten. Ondernemers kunnen worden gefaciliteerd om met elkaar in connectie te komen door het organiseren van gebiedssafari's en het bij elkaar in de keuken kijken. Wanneer ondernemers het gebied, elkaar en elkaars aanbod kennen zijn zij beter in staat om bezoekers te informeren en inspireren over het landschap, activiteiten en overnachtingsmogelijkheden en bezoekers te verwijzen naar elkaar. Gemeente, Grenspark en bezoekersmanagement trekken hierin samen op door het minimaal een keer per jaar organiseren van activiteiten voor toeristische ondernemers uit de gemeente.



Meer gebruik maken van de
evenementenkalender

Stimuleren ambassadeurschap
begint bij onze eigen inwoners

Zorg voor een infopunt buiten Hulst

Versterk het 'zondagochtend' gevoel

In Museum Hulst is het enige bemenste infopunt van de gemeente Hulst gevestigd. Dit is een logische plaats voor een toeristisch informatiepunt gezien de poortfunctie van de vestingstad. In aanvulling hierop worden op verschillende locaties – gekoppeld aan de onthaalpoorten – infozuilen geplaatst waarin het toeristische aanbod uit de regio zichtbaar wordt gemaakt. Deze infozuilen kunnen geplaatst worden in de open lucht of op binnen locaties met een grote aantrekkingskracht. Denk bijvoorbeeld aan de woonboulevard Morres Wonen, tuincentrum Intratuin of op camping de Vogel. Hierin kunnen ook digitale schermen geplaatst worden waarop gebruikers eenvoudig de toeristische portal kunnen raadplegen.

Hoe gaan we dit doen?

- Connectie stimuleren tussen de zichtbaarheid van Inulst en Grenspark Groot Saeftinghe
- Uitrol en uitvoering marketingcampagne INULST ter promotie van Hulst en het buitengebied in samenhang met marketingactiviteiten vanuit het grenspark en de bestemming Zeeland.
- Versterken van gastheerschap door het opleiden van ondernemers als gastheer of gastvrouw voor de regio
- Ontmoeting tussen ondernemers uit de regio stimuleren en faciliteren.
- Realisatie infozuilen op diverse locaties ter versterking van de zichtbaarheid en vindbaarheid van het toeristisch aanbod uit de regio.

